ORTODOKSİA

AHLÂKÎ VE DİNÎ RESALE

İMTİYAZ SAHİBİ: HRİSTOPOLİS MİTROPOLİTİ

MELETİOS LUKAKİS

MAHAL İDARE FENER
RUM PATRİKHANESİ

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΗΘΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
† Ο ΧΡΙΣΤΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΜΕΛΕΤΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΦΑΝΑΡΙΟΝ

ΕΤΟΣ Θ' ΜΑΡΤΙΟΣ 1934 ΤΕΥΧΟΣ 99

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Συμβολὴ εἰς τοὺς Πατριαρχικοὺς Καταλόγους — ***Σάρδεων Γερμανοῦ.***

Ἡ κίνησις τῆς Λωζάννης ἤτοι ἡ «περὶ Πίστεως καὶ Διοικήσεως» ὀργάνωσις — ***Θυατείρων Γερμανοῦ.***

Ὁ Ἱερὸς Φώτιος καὶ τὸ Σχίσμα τῶν Ἐκκλησιῶν — ***Ἰ. Παναγιωτίδου.***

Γερμανὸς Α΄ ὁ Ὁμολογητής— ***Ἐ. Κ. Φωτιάδου.***

Δέρκοι—† ***Σταυράκη Ἀριστάρχη Βέη.*** Ἐκδ. ὑπὸ τοῦ Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ***Ἀρχιμ. Ἀδαμαντίου.***

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Τύποις «Φαζιλὲτ»

† ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΑΡΔΕΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΥ

ΣΥΜΒΟΛΗ
ΕΙΣ ΤΟΥΣ
ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥΣ Κ/ΠΟΛΕΩΣ
ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΛΩΣΕΩΣ ΚΑΙ ΕΞΗΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

19) ΜΗΤΡΟΦΑΝΗΣ Γ΄

Καθαιρεθέντος Ἰωάσαφ Β΄ «οἱ ἀρχιερεῖς ἔκαμαν σύνοδον καὶ ἐκάθησαν ὁμοῦ καθ᾽ ἕνας κατὰ τὸν βαθμὸν αὐτοῦ διὰ νὰ κάμουν πατριάρχην» 77) καὶ «ἐψήφισαν τοῦτον τὸν Καισαρείας (***Μητροφάνη***) πατριάρχην καὶ δώσαντες αὐτοῦ τὸ ***μικρὸν μήνυμα*** καὶ τὸ ***μέγα*** ἔλαβε τὸν πατριαρχικὸν θρόνον». Ἡ ἄνοδος Μητροφάνους Γ΄ εἰς τὸν θρόνον, ὀφειλομένη ἀποκλειστικῶς εἰς τὰς ἐνεργείας Μιχαὴλ τοῦ Καντακουζηνοῦ, ἐπηκολούθησε τὴν ὑπὸ τοῦ τελευταίου τούτου διενεργηθεῖσαν, ὡς εἴδομεν, καθαίρεσιν Ἰωάσαφ Β΄ καὶ συνεπῶς αὕτη ἐγένετο κατὰ ἢ εὐθὺς ἀμέσως μετὰ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1565. Μετὰ ἑπταετῆ δὲ καὶ μηνῶν τινων πατριαρχείαν ἐξηναγκάσθη διὰ σουλτανικοῦ διατάγματος εἰς ἀπομάκρυνσιν ἀπὸ τοῦ θρόνου αὐθαιρέτῳ καὶ πάλιν ἐνεργείᾳ τοῦ Καντακουζηνοῦ 78), ὅστις «ἐβίασέ τον καὶ ἔκαμε ***παραίτησιν*** τοῦ θρόνου καὶ μετέ-

77) Ὑποτίθεται ὅτι οἱ καθαιρέσαντες Ἰωάσαφ Β΄ ἀρχιερεῖς (ὅρα σημ. 73) εἶνε καὶ οἱ μετασχόντες τῆς ἐκλογῆς Μητροφάνους Γ΄.

78) ***Στέφανος ὁ Γκερλάχιος***, ἐπισκεφθεὶς διὰ πρώτην φορὰν Ἱερεμίαν Β΄ τῇ 15 Ὀκτωβρίου 1573 ἐσημείωσεν ἐν τῷ ***ἡμερολογίῳ*** αὐτοῦ τὰ ἑξῆς: «***Πρὸ ἑνὸς καὶ ἡμίσεος ἔτους*** ἦτο πατριάρχης γέρων τις πεπαιδευμένος ἀνήρ, Μητροφάνης ὀνόματι, ἀλλ᾽ ἐκ φθόνου τοῦ Μιχαὴλ Καντακουζηνοῦ, τοῦ ἐκ τοῦ ἀρχαίου γένους τῶν Καντακουζηνῶν καταγομένου, κατεβιβάσθη ἐκ τοῦ θρόνου. Ὁ Καντακουζηνὸς πρὸ ἑνὸς ἔτους εἶχε ναυπηγήσει διὰ τοὺς Τούρκους 60 τριήρεις, ἐπειδὴ δὲ ὁ πατριάρχης δὲν ἐδάνειζεν ἢ μᾶλλον ἐχάριζεν εἰς αὐτὸν 1000 δουκᾶτα, διέβαλεν αὐτὸν παρὰ τῷ πασᾷ καὶ οὕτω κατεβιβάσθη τοῦ θρόνου. Νῦν μένει εἰς τὸ Ἅγιον

πειτα καὶ τῆς ἀρχιερωσύνης» (Χρονογρ.). Κατὰ τὸν Μαλαξὸν «ὁ πατριάρχης ἔκαμε παραίτησιν ***ἐγγράφως*** τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου καὶ τῆς ἀρχιερωσύνης εἰς τὰς ***τέσσαρας τοῦ Μαΐου μηνός***, ἡμέρα Κυριακῇ, μετὰ τὴν χειροτονίαν τοῦ Νικομηδείας· καὶ λαβόντες αὐτὴν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ κληρικοὶ ***ἔβαλαν εἰς τὸν κώδικα τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας***». Δεδομένου δὲ ὅτι ἡ παραίτησις προηγήθη κατὰ μίαν ἡμέραν τῆς ἐκλογῆς Ἱερεμίου Β', ἕπεται ὅτι Μητροφάνης Γ' παρῃτήθη τῇ 4ῃ Μαΐου 1572, τῇ Κυριακῇ τῆς Σαμαρείτιδος.

Ἀπομακρυνθεὶς οὕτως ἢ ἄλλως τῶν εὐθυνῶν τῆς Ἐκκλησίας ἔλαβε πρὸς ζωάρκειαν αὐτοῦ τὰς μητροπόλεις Λαρίσσης καὶ Χίου, ἐξ ὧν ὅμως τηρήσας δι' ἑαυτὸν τὴν δευτέραν ἐπώλησε τὴν πρώτην ἀντὶ χιλίων φλωρίων. Φαίνεται δὲ ὅτι ὑπεδείχθη αὐτῷ καὶ τόπος διαμονῆς, πιθανῶς ἡ ἐν Χάλκῃ ὑπ' αὐτοῦ ἀνοικοδομηθεῖσα τὸ πρότερον ἱερὰ μονὴ τῆς Ἁγίας Τριάδος [79]), καίτοι μετ' οὐ πολὺ συναντῶμεν αὐτὸν διαμένοντα καὶ ἐν Σκουτάρει, πάντοτε δὲ καὶ δὴ ἀπὸ πρώτης στιγμῆς ἀνήσυχον καὶ μὴ θέλοντα νὰ προσανατολισθῇ πρὸς τὴν δημιουργηθεῖσαν δι' αὐτὸν νέαν κατάστασιν. Πράγματι δὲ Μητροφάνης Γ', ἅμα τῇ παραιτήσει αὐτοῦ, τὸ μὲν ἔγραψε σχετικῶς πρὸς τὸν πάπαν Γρηγόριον ΙΓ' (1572-1585) ζητῶν τὴν ὑποστήριξιν ἐκείνου πρὸς ἀνάκτησιν τοῦ θρόνου [80]), τὸ δὲ κατήγγειλε καὶ τὸν Καντακουζηνὸν εἰς τὸ σουλτανικὸν Δι-

---

Ὄρος, ὅπερ ἔχει ἓξ ἢ ἑπτὰ χιλιάδας μοναχῶν». Καὶ ἀλλαχοῦ ἀπὸ 6 Ἰουνίου 1574 «Ὁ Καντακουζηνός, ὅστις ἐναυπήγει δι' ἰδίων ἐξόδων 20 ἢ 30 τριήρεις κατ' ἔτος διὰ τὴν Τουρκίαν καὶ διὰ τὴν πανουργίαν του ἐκαλεῖτο ***Σεϊτὰν-ὀγλού***, παιδὶ τοῦ διαβόλου, κατά τι γεῦμα παρὰ τῷ πατριάρχῃ ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ ἀργυρᾶ τινα ἐπιτραπέζια σκεύη, ἀφιερωμένα εἰς τὸ πατριαρχεῖον, καὶ ποσὸν χρημάτων πρὸς ναυπήγησιν τῶν τριήρων, ἐπειδὴ δὲ ὁ πατριάρχης ἠρνήθη, κατηγόρησεν αὐτὸν παρὰ τῷ πασᾷ, ὅστις ἐντὸς τριῶν ἢ τεσσάρων ἡμερῶν κατεβίβασεν αὐτὸν τοῦ θρόνου καὶ ***ἐξώρισεν εἴς τινα πλησίον κειμένην νῆσον, ὅπου εἶχεν ἱδρύσει μονήν***, καὶ ἀνεβίβασεν εἰς τὸν θρόνον τὸν νῦν πατριάρχην Ἱερεμίαν, οὐχὶ διότι ἦτο ἀξιώτατος, ἀλλὰ τῇ ἀπαιτήσει τοῦ Καντακουζηνοῦ, οὗτινος εἶχε χρηματίσει συλλογεὺς ἐράνων (collectaneus). Ἔπειτα ὁ Μητροφάνης ἦλθεν εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος». (S. Gerlach, Türkisches κλπ. ὡς ἀνωτ. σ. 29-30, 59-60.—***Ἀνάπλασις*** ὡς ἀνωτ. σ. 269).

79) Μητροφάνης ὁ Γ' ὑπῆρξε δεύτερος ἀνακαινιστὴς τῆς ἱερᾶς ταύτης μονῆς, τῷ 1540. (Αἱ ἱστορ. μοναὶ τῆς νήσου Χάλκης ὑπὸ ***Μ. Πρωτ. Ἀθηναγόρα***. ΚΠολις 1921 σ. 41 ἑξ. καὶ ἐν ***Ν. Ποιμένι*** Β' (1920) σ. 393 ἑξ.— ***Μ. Σάρδεων Γερμανοῦ*** ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Γερμανὸς Δ' ΚΠολις 1931 σ. 57 ἑξ. καὶ ἐν ***Ὀρθοδοξία ΣΤ'*** σ. 526).

80) Ἐξεβλήθη τοῦ θρόνου — ἔγραφε Γρηγορίῳ ΙΓ' τῷ 1572 — διότι ἄλλοτε ὡς μ/λίτης Καισαρείας προσεκύνησε τὸν Πάπαν. Ἐζήτει δὲ τὴν ὑποστήριξιν αὐτοῦ εὐχόμενος ἅμα ὅπως διατηρηθῇ ἐπὶ μακρὸν ἐπὶ τοῦ παπικοῦ θρόνου «***πρὸς τὸ ἰθύνειν καὶ διοικεῖν τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ ἀποστολικὴν καὶ καθολικὴν Ἐκκλησίαν καὶ ὑποτάξαι ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ πάντα ἐχθρὸν καὶ πολέμιον***,

βάνιον [81]), χωρῶν δὲ καὶ περαιτέρω ἤρξατο φανερῶς καὶ σοβαρῶς διενοχλῶν Ἱερεμίαν Β΄ καὶ ἐπιδιώκων τὴν ἐπάνοδον αὐτοῦ εἰς τὸν θρόνον, πρᾶγμα ὅπερ ἠνάγκασε τὸν πατριάρχην ἵνα ζητήσῃ καὶ ἐπιτύχῃ

καταρτίζειν καὶ διορθοῦν ἅπαν γένος ἀνθρώπων τοῦ ὀρθῶς φρονεῖν». (Schelstrate acta orient.ecclesiæ contra Lutheri hæresin. Romæ 1739 σ.234.—**A.Pichler** geschichte der Kirchlich. Trennung zwischen dem Orient u. Occident. I Band München. 1864 σ. 461.—Σχέσεις Ὀρθοδόξων καὶ Λατίνων κατὰ τὸν ιστ′ αἰῶνα ὑπὸ ***Ἀρχ/που Ἀθηνῶν Χρυσοστόμου*** ἐν *Θεολογίᾳ* Γ′ σ. 111).

— Ἱστορικῶς εἶνε γνωστὸν ὅτι Μητροφάνης ὁ Καισαρείας ἀποσταλεὶς ὑπὸ Διονυσίου Β΄ ἐξαρχικῶς εἰς Ἑνετίαν πρὸς εἰρήνευσιν τῆς ἐκεῖ ὀρθ. κοινότητος ἔλυσε τὰ ζητήματα αὐτῆς κατὰ τὰς ἀξιώσεις τῶν Λατίνων καὶ ὅτι ἐκεῖθεν δι' Ἀγκῶνος ἀφιχθεὶς καὶ εἰς Ρώμην προσεκύνησε τὸν Πάπαν. ***Στ. ὁ Γκερλάχιος*** σημειοῖ ἐν τῷ ***ἡμερολογίῳ*** αὐτοῦ ἀπὸ 6 Ἰουνίου 1574 ὅτι «ὁ Μητροφάνης, ὅταν ἦτο ἀκόμη μοναχός, ἦλθεν εἰς τὴν Ρώμην καὶ ἐξ ἁπλότητος ἐφίλησε τοὺς πόδας τοῦ Πάπα καὶ συνεδέθη διὰ στενῆς φιλίας πρὸς τοὺς καρδιναλίους, ὡς τότε ἔμενον ἕλληνες μοναχοὶ ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ Πάπα». Καὶ ἀλλαχοῦ ἀπὸ 30 Φεβρ. 1578 σημειοῖ: «Μοὶ εἶπεν ὁ γέρων Ζυγομαλᾶς ὅτι ὁ πρώην πατριάρχης Μητροφάνης, ὅτε ἦτο ἔτι μητροπολίτης Καισαρείας, ἦλθεν εἰς τὴν Ρώμην πρὸς τὸν Πάπαν, ἐφίλησεν αὐτῷ τοὺς πόδας καὶ ἐλειτούργησε παρουσίᾳ τούτου καὶ εἶπεν ὅτι ἐστάλη ἀπὸ τὸν πατριάρχην (=Διονύσιον Β΄), ὅστις οὐδὲν εἶχεν εἴπει αὐτῷ, ὅπως προσπαθήσῃ καὶ συνενώσῃ τὴν ἑλληνικὴν καὶ λατινικὴν ἐκκλησίαν ἀδελφικῶς. Ὅτε ἐπληροφορήθη τοῦτο ὁ πατριάρχης συνεκάλεσε μητροπολίτας τινάς, ἱερεῖς καὶ προκρίτους καὶ ἀπεφάσισαν πάντας τοὺς συνεργαζομένους μετὰ τοῦ πάπα νὰ ἀφορίσωσιν, ἑπομένως καὶ τὸν Μητροφάνην, ὅστις καὶ ἐξέπεσε τοῦ ἀξιώματος αὐτοῦ. Ἀλλὰ μετά τινα ἔτη ἐδέκασε τὸν Μιχαὴλ Καντακουζηνόν.... Ὁ Ζυγομαλᾶς μοὶ ἔδειξε τὸν ἀφορισμὸν καὶ μοὶ ὑπεσχέθη ἀντίγραφον τούτου νὰ στείλῃ εἰς Τυβίγγην πρὸς τὸν Κρούσιον». (**S. Gerlach** ὡς ἀνωτ. σ. 459.—***Ἀνάπλασις*** ὡς ἀνωτ. σ. 271) Πράγματι δὲ διὰ τὴν τοιαύτην αὐτοῦ ἑνωτικὴν ἐνέργειαν ἀπεκηρύχθη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ΚΠόλεως διὰ καθαιρέσεως, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἠθωώθη ἀποκατασταθεὶς συγχρόνως καὶ εἰς τὴν μητρόπολιν Καισαρείας, ἀλλὰ ἐν ταυτῷ καὶ διαιωνίζων καὶ τὰ λατινικὰ αὐτοῦ φρονήματα. Ὁ ἐν ΚΠόλει πρέσβυς τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας Busbecq, γράφων τῷ 1562 πρὸς τὸν κόμητα d'Argenson, ἐσημείου τὰ ἑξῆς σχετικά: «Ἐνῷ διέτριβον ἐν τῇ νήσῳ Πριγκήπῳ ἐγνώρισα τὸν μητροπολίτην Μητροφάνην, ἡγούμενον κοινοβίου τῆς πλησιοχώρου νήσου Χάλκης, ἄνδρα ἐλευθέριον καὶ ἐλλόγιμον, ὑπερεπιθυμοῦντα τὴν ἕνωσιν τῆς λατιν. καὶ τῆς ἑλλην. ἐκκλησίας. ***Ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ αὕτη εἶνε ὅλως ξένη εἰς τὸ ἐπίλοιπον ἔθνος, τὸ ἀποστρεφόμενον τοὺς ἀνθρώπους τῆς ἡμετέρας λατρείας ὡς ἀνοσίους καὶ ἀσεβεῖς·*** ἕκαστος ἀγαπᾷ τὰ ἔθιμά του». (Vier Briefe aus der Türkei von **O. G. Busbeck** μετάφρ. ἐκ τοῦ λατινικοῦ 1926 σ· 187.—***Μ. Πρωτ. Ἀθηναγ.*** ὡς ἀνωτ. σ. 48. Ὅρα καί: ***Θεολογίαν*** Γ′ ὡς ἀνωτ. σ. 98-102.—***Χρονογράφον*** παρὰ ***Σάθα*** βιογρ. σχεδ. κλπ. σ. 5, 6.—**E. Legrand** Not. biogr. sur J. et Th. Zygomalas σ. 150-153.—Περὶ τῶν πατριαρχῶν Διονυσίου Β΄ καὶ Μητροφάνους Γ′ κλπ. ὑπὸ ***Β. Μυστακίδου*** ἐν ***Ἐκλ. Ἀληθ.*** τόμ. 10′ σ. 180 ἑξ.).

[81]) Κατὰ τὸν ***Χάμμερ*** «ὁ καθαιρεθεὶς πατριάρχης Μητροφάνης, ὁ πορίσας πολύτιμα χειρόγραφα τοῖς αὐτοκρατορικοῖς πρεσβευταῖς Βουσβὲκ καὶ Βίς, εἶτα δὲ

παρὰ τοῦ Σουλτάνου Σελὴμ Β´ τὴν εἰς Ἅγιον Ὄρος ἐξορίαν τοῦ Μητροφάνους. Τὸ σχετικὸν διάταγμα φέρει ἡμερομηνίαν *16 Ζιλχιδζὲ 981*. Ἡ μουσουλμανικὴ αὕτη (τῆς ἐγείρας) χρονολογία μετατρεπομένη εἰς χριστιανικὴν (ἰουλιανὴν) δίδει χρονολογίαν *7 Ἀπριλίου 1573* [82]).

Ἀλλὰ καὶ ἐν Ἁγίῳ Ὄρει διαμένων ἐξηκολούθει διεκδικῶν τὴν πατριαρχείαν διὰ τῶν ἐν ΚΠόλει φίλων αὐτοῦ καὶ μάλιστα μετὰ τὴν πτῶσιν τοῦ Καντακουζηνοῦ ἀπὸ τῆς προτέρας σουλτανικῆς εὐνοίας καὶ τὴν φυλάκισιν αὐτοῦ, ἀδείᾳ δὲ βασιλικῇ ἐπιστρέψας εἰς βασιλεύουσαν τὴν 15 Σ/βρίου 1576 [83]) ἐνήργει παντοιοτρόπως πρὸς ἀνάκτησιν τοῦ θρόνου

καταγγελθεὶς ὑπὸ τοῦ Καντακουζηνοῦ πρὸς τὸν Σοκολλὶ ὅτι ἀπεκάλυπτεν αὐτοῖς τὰ πάντα, κατεμήνυσε τὸν Καντακουζηνὸν πρὸς τὸ διβάνιον ὅτι ἔλαβε παρ᾽ αὐτοῦ ἐν ὀκτὼ ἔτεσι ἑκκαίδεκα χιλιάδας δουκάτων χάριν τοῦ πατριαρχικοῦ ἀξιώματος. Ἀλλ᾽ ἡ καταγγελία αὐτοῦ ἀπέβη ματαία παρὰ τῷ μεγάλῳ βεζύρῃ, ὅς ἴσως κατέφαγε τὸ πλεῖστα τὸν χρημάτων τούτων». (Ἱστορία τῆς ὀθωμαν. αὐτοκρατορίας, μετάφρ. ***Κ. Κροκιδᾶ*** τόμ. Ε´ σ. 205).

[82]) Διὰ τὴν μετατροπὴν ταύτην προετιμήσαμεν ἀντὶ παντὸς ἄλλου τὸν ἀλγεβρικὸν τύπον τοῦ κ. ***Γ. Ἀρβανιτάκη*** (Μουσουλμανικὴ Χρονομετρία. Ἀθῆναι 1925 σ. 12 ἑξ.—ὅρα καὶ ***Μ. Ε. Ἐγκ.*** Θ´ 658), ἀποδίδοντα χριστιανικὴν χρονολογίαν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ὑπονοεῖ καὶ ***Στέφανος ὁ Γκερλάχιος***, δι᾽ ὅσων ἐν τῷ ***ἡμερολογίῳ*** αὐτοῦ (σ. 29, 60 καὶ ***Ἀνάπλασις*** ὡς ἀνωτ. σ. 269)—ὅπερ ὁ **E. Legrand** ἀποκαλεῖ «mine feconde de très curieuses et très précises informations»—σημειοῖ : ἀπὸ 15 8/βρίου 1573 ὅτι «***πρὸ ἑνὸς καὶ ἡμίσεος ἔτους*** ἦτο πατριάρχης γέρων τις πεπαιδευμένος ἀνὴρ, Μητροφάνης ὀνόματι. . . . ***Νῦν μένει*** εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος» καὶ ἀπὸ 6 Ἰουνίου 1574, ὅτι ὁ Μητροφάνης καταβιβασθεὶς τοῦ θρόνου ἦλθεν ***ἔπειτα*** εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος. Τὸ πρῶτον σημεῖον τῶν πληροφοριῶν τοῦ Γκερλαχίου (***πρὸ ἑνὸς καὶ ἡμίσεος ἔτους***) συμφωνεῖ πρὸς ὅ,τι ἱστορικῶς εἶνε ἐξηκριβωμένον ὡς πρὸς τὸν χρόνον τῆς παραιτήσεως αὐτοῦ (4 Μαΐου 1572) καὶ ἑπομένως ἀληθεύει λέγων ὁ Γκερλάχιος ὅτι πρὸ 1 1/2 ἔτους ἦτο πατριάρχης ὁ Μητροφάνης. Τὸ δεύτερον σημεῖον τῶν πληροφοριῶν (***νῦν μένει*** εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος) ἐπίσης εἶνε σπουδαῖον. Ὁ Γκερλάχιος ἱστάμενος ἐπὶ ἐδάφους χρονολογικοῦ τῆς 15 8/βρ. 1573 δὲν θὰ ἐσημείου ***νῦν*** καὶ μάλιστα ***νῦν μένει***, ἐὰν δὲν ἦτο βέβαιος (ἦτο ὅμως ἐφ᾽ ὅσον τὰς πληροφορίας αὐτοῦ ἤντλει ἐκ τοῦ Ἰωάννου Ζυγομαλᾶ) ὅτι ὁ Μητροφάνης διέμενεν ἤδη ἐν ἁγίῳ Ὄρει, πρᾶγμα, ὅπερ προϋπέθετε ἱκανὸν χρονικὸν διάστημα (5-6 μηνῶν) διὰ τὴν ἐκ ΚΠόλεως ἀναχώρησιν καὶ μετάβασιν καὶ ἄφιξιν καὶ ἐγκατάστασιν τοῦ Μητροφάνους ἐν ἁγίῳ Ὄρει, ὡς τοῦτο προϋποθέτει καὶ ἡ τελευταία πληροφορία τοῦ Γκερλαχίου ὅτι ὁ Μ. ἦλθεν ***ἔπειτα*** εἰς ἅγιον Ὄρος, πρᾶγμα ὅπερ δὲν θὰ ἐσημειοῦτο οὕτω, ἐὰν ἡ ἐκ ΚΠόλεως ἀναχώρησις τοῦ Μητροφάνους συνέβαινε κατ᾽ Ἀπρίλιον τοῦ 1574, ὡς χρονολογοῦσι οἱ μεταφράσαντες τὸ κατωτέρω δημοσιευόμενον σχετικὸν σουλτανικὸν διάταγμα (ὅρα σημ. 89).

[83]) Ὁ Μητροφάνης κατὰ ταῦτα ἐξορισθεὶς τῇ 7 Ἀπριλίου 1573 καὶ ἐπιστρέψας εἰς ΚΠολιν τῇ 15 Σ/βρίου 1576 δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς διατελέσας ἐξόριστος ἐν ἁγίῳ Ὄρει περὶ τὰ 3 1/2 ἔτη, σημεῖον ὅπερ δὲν ἀπέχει ἀπὸ τοῦ ὑπολογισμοῦ τοῦ ***Κρουσίου*** ἀναφέροντος ὅτι ὁ Μ. διέμενεν ἐν ἁγίῳ Ὄρει ***περίπου τέσσαρα ἔτη*** —ubi circiter 4 annos versattus—(**Turcogr.** σ. 211).

καὶ μόνον ἐφάνη πως ἡσυχάζων κατόπιν γενομένης αὐτῷ ἀπειλῆς περὶ νέας αὐτοῦ ἐξορίας [84]). Πλὴν μετ' οὐ πολὺ ἐπανήρχισε ἐντονώτερον τὸν ἀγῶνα, τοῦ ὁποίου καὶ ἐν τέλει ἐπέτυχε διὰ τῆς ἀπομακρύνσεως τοῦ Ἱερεμίου καὶ τῆς ἀνόδου αὐτοῦ τὸ β' εἰς τὸν θρόνον, ἀναγνωρισθείσης ἐκ τῶν ὑστέρων καὶ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπίσημος συνοδικὴ πρᾶξις αὐτῆς, ἀναγράφουσα τὰ κατὰ τὴν ἀθώωσιν τοῦ ὀλίγον μετέπειτα

---

[84]) Ὁ *Στ. Γκερλάχιος* ἀπὸ 7 Αὐγούστου 1576 σημειοῖ ἐν τῷ ***ἡμερολογίῳ*** *αὐτοῦ* τὰ ἑξῆς: «Μετέβην εἰς τὸ πατριαρχεῖον, ἔνθα μοὶ εἶπεν ὁ Ζυγομαλᾶς ὅτι ὁ πρώην πατριάρχης Μητροφάνης, ὅστις *μένει* εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος, ἀπέστειλε πράκτοράς του ἐνταῦθα, ὅπερ κατετάραξε τὸν Ἱερεμίαν, νομίζοντα ὅτι οὗτοι θὰ ἐξήτουν πάλιν τὴν πατριαρχείαν, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἀδίκως ὑπὸ τοῦ Κανταχουζηνοῦ εἶχεν ἐκδιωχθῇ ὁ Μητροφάνης. Διὸ τοῦτο ὁ Ἱερεμίας τὴν τετάρτην τοῦ μηνὸς τούτου συνεκάλεσε τοὺς ἱερεῖς, μοναχοὺς καὶ προκρίτους, πρὸς οὓς εἶπε τὰ ἑξῆς: «ἐὰν αὐτὸς ζῇ βίον σκανδαλώδη οὕτως ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ ἀνεχθῶσιν αὐτόν, πρέπει νὰ εἴπωσι τοῦτο καί αὐτὸς εὐχαρίστως θὰ ὑποχωρήσῃ πρὸ τοῦ πρώην πατριάρχου. Ἐὰν ὄχι, ἐὰν θεωρῶσιν αὐτὸν ἄξιον τοῦ ἀξιώματος τούτου καὶ θελήσωσι νὰ ἀνεχθῶσιν αὐτόν, πρέπει νὰ καταστήσωσι τοῦτο γνωστὸν εἰς τὸν σουλτάνον». Τὴν 6 τούτου τοῦ μηνός, ὅταν ὁ σουλτάνος ἐξήρχετο εἰς περίπατον, 50 ἐκ τῆς μερίδος τοῦ Μητροφάνους καὶ 500 ἐκ τῆς τοῦ Ἱερεμίου ἔδωκαν εἰς αὐτὸν ἔγγραφον, ἑκάστη μερὶς ὑπὲρ τοῦ ἰδίου αὐτῆς πατριάρχου. Τὴν 7 τοῦ μηνός, σήμερον δηλαδή, ἡ μερὶς τοῦ Ἱερεμίου μετέβη εἰς τὸ ντιβάνι, ἔνθα οἱ ἄνθρωποι τοῦ Μητροφάνους εἶπον πρὸς αὐτοὺς ὅτι αὐτοὶ οὐδὲν ἔχουσι κατὰ τοῦ Ἱερεμίου, ἀλλὰ κατὰ τοῦ Κανταχουζηνοῦ, διότι ὁ Μητροφάνης γέρων ἤδη δὲν ἐπιθυμεῖ τὴν πατριαρχείαν, ἀλλὰ ζητεῖ 16,000 δουκάτων ἀπὸ τὸν Κανταχουζηνόν, ὅστις κατὰ τὸ ὀκταετὲς διάστημα τῆς πατριαρχείας του, ἑπομένως 2,000 δουκάτα κατ' ἔτος, ἀκουσίως ἔλαβε παρὰ τοῦ Μητροφάνους. Ὁ αὐτοκράτωρ ὅμως παρήγγειλεν εἰς τὸν Μητροφάνην διά τινος τσαούση ὅτι πρέπει ὁ ἴδιος νὰ ἐκθέσῃ τὴν κατὰ τοῦ Κανταχουζηνοῦ κατηγορίαν». Καὶ ἀλλαχοῦ ἀπὸ 25 Σ/βρίου 1576 ὁ αὐτὸς σημειοῖ: «ἀφοῦ ὁ Κανταχουζηνὸς ἕνεκα τῶν μεγάλων πρὸς τὸν σουλτάνον χρεῶν ἐρρίφθη εἰς τὰς φυλακάς, ἠγέρθησαν ἐκ μέρους πολλῶν πολλαὶ κατηγορίαι κατ' αὐτοῦ, μεταξὺ δὲ τούτων καὶ ἐκ μέρους τοῦ Μητροφάνους, ὅστις διὰ τῶν ἰδικῶν του ἀνθρώπων κατηγόρει τὸν Κανταχουζηνὸν εἰς τὸ ντιβάνι, διότι ἐκ φιλοχρηματίας κατεβίβασεν αὐτὸν ἐκ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου. Ἐντὸς ὀκτὼ ἐτῶν ἔδωκεν εἰς αὐτὸν 16,000 δουκάτων, ἄρα κατ' ἔτος 2,000, ἀλλ' αὐτὸς δὲν ἦτο εὐχαριστημένος καὶ ἐζήτει κατ' ἔτος περισσότερα, ὅταν ὅμως ἠρνήθη νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν περισσότερα ἐρρίφθη ἀπὸ τὸν πατριαρχικὸν θρόνον καὶ ἀνεβιβάσθη εἰς αὐτὸν ὁ Ἱερεμίας..... Ὁ Μητροφάνης..... εἶχε πολλοὺς φίλους καὶ ἐκ τῶν εὐγενῶν ἐν ΚΠόλει, οἵτινες σταθερῶς προσέκειντο αὐτῷ οὕτως ὥστε ἠδύνατο νὰ ἀπαιτήσῃ πάλιν τὴν πατριαρχείαν. Ὁ σουλτάνος ἀπήντησεν ὅτι ***πρέπει νὰ ἔλθῃ ὁ ἴδιος ὁ Μητροφάνης*** καὶ αὐτοπροσώπως νὰ ἐκθέσῃ τὰς κατὰ τοῦ Κανταχουζηνοῦ κατηγορίας. Διὰ τοῦτο ***πρὸ δέκα ἡμερῶν*** εἶχεν ἔλθῃ εἰς τὴν ΚΠολιν καὶ ***σήμερον*** εἶχε στείλει πρὸς αὐτὸν ὁ Ἱερεμίας 5 ἢ 6 ἱερεῖς, οἵτινες θὰ ἔλεγον εἰς αὐτὸν ἐκ μέρους τοῦ πατριάρχου τὸ «καλῶς ὥρισες» καὶ θὰ ἠρώτων τὴν αἰτίαν τῆς ἀφίξεώς του. Θὰ προσέθετον ὅτι ἐὰν εἶχε κατηγορίαν τινὰ κατ' αὐτοῦ ἠδύνατο αὕτη διὰ συνεννοήσεως νὰ

καθαιρεθέντος Ἱερεμίου Β', σημειοῖ τὰ ἑξῆς σχετικὰ πρὸς τὴν ἐπάνοδον τοῦ Μητροφάνους εἰς τὸν θρόνον [85]):

«Ἀδείᾳ μόνῃ βασιλικῇ, αὐτομάτως καὶ αὐτοκλήτως τὸν πατριαρχικὸν θρόνον ἀνέλαβε καὶ παραχρῆμα διώξας τὸν δηλωθέντα πατριάρχην κὺρ Ἱερεμίαν, πρὸ πάσης ἄλλης συνοδικῆς ἀδείας καὶ σκέψεως, τὰ ἀρχιερατικὰ πάντα εἰργάσατο καὶ τοῖς προτέροις προσέθηκεν ὅμοια· ἐπεὶ δὲ μεταξὺ λόγος ἐγένετο παρὰ πάντων ὡς παρανόμως τὸν θρόνον ἀνέλαβεν, εἰς ἑαυτὸν ἐλθὼν καὶ ὅσος ὁ κίνδυνος λογισάμενος, τοὺς εὑρεθέντας ἀρχιερεῖς ἀθροίσας καὶ ἄκοντας, ἠθέλησεν ὕστερον διορθῶσαι ὧνπερ ἠμέλησε πρότερον· καὶ δὴ ἀκαίρως ***τὴν ἑαυτοῦ παραίτησιν ἀσύστατον δεικνῦναι βουλόμενος***, ***βίᾳ*** μὲν ἔλεγεν αὐτὴν γεγενῆσθαι τοῦ Καντακουζηνοῦ Μιχαὴλ καὶ μαρτυρίας προέτεινεν, οὐδεὶς δὲ τῶν μαρτυρησάντων τὸ εἶδος τῆς βίας ἠδυνήθη εἰπεῖν· ἀλλ' οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι ἤκουσαν ἀπειλὰς θανάτου, ἰδίᾳ παρὰ τοῦ Καντακουζηνοῦ, οἱ δὲ ὡς ἤκουσαν τοῦτο παρ' ἑτέρου, ἄλλοι δὲ καὶ παρ' αὐτοῦ τοῦ γέροντος κὺρ Μητροφάνους· οὐδεὶς δ' ἐφάνη μαρτυρῶν ὅτι παρόντος τοῦ τε βιαζομένου καὶ τοῦ βιαστοῦ τὰς ἀπειλὰς ἤκουσεν ἢ ἔργον εἶδέ ποτε βίας· ὥστε ἐκ τούτου σκοπεῖν ἔνεστιν ὡς τὰ τῆς βίας, ἧς ἔλεγεν, οὐκ εἶχε λό-

---

ἐξομαλυνθῇ. Ὁ Μητροφάνης ἀπήντησεν ὅτι ἦλθεν εἰς ΚΠολιν ὅπως παρακαλέσῃ τὸν αὐτοκράτορα διά τι, ὅπερ δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ γνωρίζωσιν αὐτοί, ἀλλ' ἤθελε νὰ εἴπῃ αὐτοπροσώπως, ἄνευ μεσαζόντων, εἰς τὸν πατριάρχην ἐν τῷ πατριαρχείῳ. Ὁ Μητροφάνης εἶχεν ἐν τῇ πόλει 2000 ὀπαδοὺς καὶ ἐκτὸς τούτων πολλοὺς φίλους, οἵτινες κατὰ τὴν πατριαρχείαν του εἶχον παρ' αὐτοῦ εὐεργετηθῇ. Διὰ τοῦτο ὁ κίνδυνος διὰ τὸν Ἱερεμίαν ἦτο μεγάλος, τόσῳ μᾶλλον ὅσον οὗτος ἐνήργει καὶ διὰ τοῦ Ἰουδαίου ἰατροῦ τοῦ σουλτάνου, ὅστις συχνὰ ἤρχετο εἰς τὸν σουλτάνον καὶ ἐὰν οὗτος ἔλεγεν ὅτι ὁ Μητροφάνης πρέπει νὰ λάβῃ πάλιν τὴν πατριαρχείαν, ἔπρεπεν ἀμέσως ὁ Ἱερεμίας νὰ ριφθῇ ἐκ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου». Ὁ αὐτὸς Στ. Γκερλάχιος ἀπὸ 25 Δ/βρίου 1576 σημειοῖ: «Ὁ Ζυγομαλᾶς μοὶ εἶπεν ὅτι ὁ Μητροφάνης ζητεῖ κρυφίως τὸν πατριαρχικὸν θρόνον».—Ἀπὸ 27 Ἰανουαρίου 1577 γράφει: «Ὁ Ζυγομαλᾶς μοὶ εἶπεν ὅτι ὁ πατριάρχης εἶνε πολὺ ἀπησχολημένος καὶ τεταραγμένος, διότι ὁ Μητροφάνης ζητεῖ πάλιν τὸ πατριαρχεῖον. Ἐκ μέρους τοῦ πασᾶ ἦλθε τσαούσης τις, ἀλλὰ δὲν γνωρίζω τὸ διατί».—Ἀπὸ 6 Μαΐου 1577 γράφει: «Ὅταν ὁ σουλτάνος περιεπάτει ἐκ τῷ κήπῳ του ὁ Μητροφάνης, ὁ πρώην πατριάρχης, ἐνεχείρισεν αὐτῷ εὐσεβάστως αἴτησιν, ἐν ᾗ παρεπονεῖτο ὅτι ἀδίκως κατεβιβάσθη τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου καὶ ἐξέφραζε τὴν ἐπιθυμίαν νὰ καταλάβῃ αὐτὸν πάλιν. Μόλις ἔμαθε τοῦτο ὁ νῦν πατριάρχης Ἱερεμίας ἐνεχείρισεν ἀμέσως τὴν ἰδικήν του αἴτησιν εἰς τὸ αὐτοκρατορικὸν ντιβάνι, ἐν ᾗ ἔλεγεν ὅτι ἐκεῖνος ἀκουσίως παρῃτήθη, διότι ἦτο γέρων καὶ ἔλαβε παρ' αὐτοῦ 2000 κορώνας. Διὰ ταύτης ἐστερεώθη ἐκ νέου ὁ Ἱερεμίας ἐπὶ τοῦ θρόνου, *ἠπειλήθη δὲ ὁ Μητροφάνης δι' ἐξορίας, ἐὰν δὲν ἡσύχαζεν*». (Türk. Tagebuch ὡς ἀνωτ. σ. 233, 247-48, 278, 308, 342.— ***Ἀνάπλασις*** ἔνθα ἀνωτέρω).

[85]) ***Σάθα*** βιογραφ. σχεδίασμα κλπ. ὡς ἀνωτ. σ. 148.

γον τινά. Καὶ τοῦτο μὲν ἦν πρῶτον· δεύτερον δὲ ὅτι **ἐπίβασις ἦν ἡ προβολὴ τοῦ πατριάρχου κὺρ Ἱερεμίου** καὶ ἐπὶ τούτῳ οὐδεμίαν ἔδειξε μαρτυρίαν· ἐπίβασις γάρ ἐστὶ κατὰ νόμους ἢ κατ' αὐτονομίαν ἢ κατά τινα φαύλην οἰκονομίαν τοῦ σχολὴν ἄγοντος ἢ καὶ τοῦ ἔχοντος ἐκκλησίαν ἐπισκόπου πρὸς χηρεύουσαν ἐκκλησίαν παράλογος ἐπεισαγωγή· τοῦτο δὲ οὐ τοιοῦτον· ἀλλὰ παραίτησις ἦν καὶ συνοδικῇ γνώμῃ προεχειρίσθη καὶ μετὰ τοῦτο ὅ τε γέρων κὺρ Μητροφάνης ἐκεῖνος τὸν χειροτονηθέντα κὺρ Ἱερεμίαν μεταπεμψάμενος ἠσπάσατο καὶ δώροις ἐδεξιώσατο ἑστιαθεὶς μετ' αὐτοῦ καὶ αὐτὸς ὁ ἀναδεξάμενος τὸν θρόνον τὰ ἴσα τούτοις εἰργάσατο εἰρηνικῶς καὶ ἀταράχως. . . .»

Ἡ β' ἄνοδος Μητροφάνους τοῦ Γ' εἰς τὸν θρόνον ἐγένετο τῇ 29 Ν/βρίου 1579, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ἐπακολουθήσαντος πιθανῶς αὐθημερὸν καὶ τοῦ χειροφιλήματος εἰς τὸν σουλτάνον [86]), ἡ δὲ πατριαρχεία αὐτοῦ αὕτη διήρκεσε μέχρι τῆς 9 Αὐγούστου 1580, ἡμέρας δηλ. τοῦ θανάτου αὐτοῦ, κατά τι σημείωμα Θεοφάνους ἱερομονάχου, ἐπιστείλαντος ἀμέσως τῷ τότε μητροπολίτῃ Ἰωαννίνων καὶ πληροφοροῦντος: «ἐμακαρίσθη ὁ παναγιώτατος πατριάρχης κύριος Μητροφάνης τῇ θ' τοῦ παρόντος Αὐγούστου μηνός, ἡμέρᾳ γ', ὥρᾳ α' τῆς νυκτός» [87]). Ποῦ ἐτάφη ἄγνωστον· πιθανῶς ἐν τῇ ἱερᾷ μονῇ τῆς Παμμακαρίστου, ἐφ' ὅσον ἡ ἱστορία τῆς

---

[86]) Ὁ ἐν ΚΠόλει πρεσβευτὴς τῆς Γαλλίας De Germigny ἐπιστέλλων ἀπὸ 8 Δ/βρίου 1579 πρὸς τὴν Αἰκατερίνην τὴν ἐκ Μεδίκων ἀνέφερε τὰ ἑξῆς σχετικά: «Il a changé le voyvode de Bodganie et le patriarche de Constantinople, que le dit Mehemet avoit establis et au lieux d'iceux substitué de nouveaux, lesquels baisarent la main à ce Seigneur dimanche XXIX du mois passé». (Négociations de la France dans le Levant par E. Charrière. Paris 1853 III σ. 832.— ***Κ. Σάθα*** βιογραφ. σχεδίασμα κλπ. ὡς ἀνωτ. σ. μστ'). Δὲν εἶνε βεβαίως ἐξηκριβωμένον ἐὰν τὸ χειροφίλημα τοῦ Μητροφάνους εἰς τὸν σουλτάνον ἐγένετο αὐθημερόν, ὅτε δηλ. καὶ ἐξελέγη ὑπὸ τῆς συνόδου. Ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει ἐλέγχεται λελανθασμένη ἡ πληροφορία τοῦ Κρουσίου (Turcogr. 212) ὁρίζοντος ὡς ἡμέραν ἐκλογῆς τὸ β' τοῦ Μητροφάνους τὴν 24 Δ/βρίου 1579.

[87]) ***Σολομὼν ὁ Σουηκκῆρος*** ἢ ***Σιωπικὸς*** (S. Schweiger), διάδοχος τοῦ Στ. Γκερλαχίου παρὰ τῇ ἐνταῦθα Γερμανικῇ Πρεσβείᾳ, γράφων ἀπὸ 17 Ἰανουαρίου 1581 εἰς τὸν Κρούσιον ἐσημείου: «Herr Metrophanis, weiland Patr., den 11 Tag Augusti verstrichen, in Christo entschlaffen und alsbald Herr Hieremias der Kirchen und Patriarchiæ restituirt is worden». Θέλομεν νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἡ 11 Αὐγ. ἦτο ἡμέρα τοῦ ἐνταφιασμοῦ τοῦ Μητροφάνους, δεδομένου ὅτι ἀπέθανεν οὗτος τὸ ἑσπέρας τῆς 9ης τοῦ μηνὸς καὶ ἔπρεπε νὰ ἐκτεθῇ τὸ σκῆνος αὐτοῦ τοὐλάχιστον ἐπὶ μίαν ἡμέραν (τὴν 10ην), εἰς ἀσπασμὸν τῶν χριστιανῶν, καὶ τὴν 11ην νὰ ἐνταφιασθῇ. Τοιαύτην γνώμην ἐξέφρασε καὶ ὁ Κρούσιος. (Turcogr. σ. 335. — Diarium II' 374. — ***Β. Μυστακίδου*** ἐκ τῶν τοῦ Κρουσίου ἐν *Θεολογία* Ζ' 204.— ***Κ. Σάθα*** βιογρ. σχεδ. ὡς ἀνωτ. σ. μζ').

ἐν Χάλκῃ ἱερᾶς μονῆς τῆς Ἁγίας Τριάδος τηρεῖ ἀπόλυτον σιγὴν ὡς πρὸς τὸ σημεῖον τοῦτο [88]).

[88]) Περὶ *Μητροφάνους* ὅρα: Turcogr. σ. 43, 174-176, 212, 281-289, 3?5, 826. *Χρονογρ.* Δωροθ. 5-6, 8-9.—Bandurii σ. 216, 227.—*Μ. Ἀθηνῶν* Γ′ 401. *Κούμας* Ζ′ 438.—*Μαθᾶς* 180, 182.—*Ὑψηλ.* 101, 108, 112.—*Γεδεὼν* Π. Πιν. 515, 523. — *τοῦ αὐτοῦ*, χρονικὰ πατρ. ναοῦ κλπ. σ. 144, 149. — *τοῦ αὐτοῦ* κανονικαὶ διατάξεις Β′ 70.—*Βυζαντ. Β*′ 531.—*Κ. Σάθα* Μεσ. βιβλ. Γ′ 547, 548.— *τοῦ αὐτοῦ* βιογρ. σχεδίασμα κλπ. ὡς ἀνωτ. σ. ε′, στ′, η′, λστ′, με′-μζ′, 136 σημ. 1, 206· — *Φ. Βαφείδου* ἐκκλ. ἱστορ. Γα′ σ. 134.— Ἡλιουπ. *Γενναδίου* Φωτ. Βιβλιοθ. ὡς ἀνωτ. σ. 3, 4, 5, 12, 71, 127, 156.— Le Quien Ι′ 324, 327. —Vailhé σ. 1310, 1424, 1425.—*Δυοβουν.* ὡς ἀνωτ. 77, 78. — *Μ. Ἑλλ. Ἐγκ.* ΙΖ′ 153.—*Ἀλήθεια* Α′ 105. — *Ἐκκλ. Ἀλ.* Β′ 730, 731, Δ′ 254, 398, 400, 529, ΙΒ′ 320, ΚΔ′ 229. — *Ἑλληνομνήμων* Α′ 37, 43, 107, Γ′ 398, Δ′ 91, 195, Ζ′ 181, 401. — *Ἐλευθερουδάκη* Θ′ 418.—*Θεολογία* Γ′ 97, 98-102, 111, Δ′ 180, Ε′ 245, Ζ′ 192, 200.—*Ὀρθοδ.* Γ′.... —*Βυζαντ. Χρονικὰ* Ζ′ 683, 685, 689. — *Ἑλληνικὰ* Γ′ 48.— *Θρακικὰ* περιοδικὸν ἐν Ἀθήναις τόμ. Α′ (1928) σ. 366. — *Κ. Δελικάνη* πατριαρχ. ἔγγραφα Γ′ 277. — Μαυρογορδ. βιβλιοθ. *Α. Κεραμέως* Α′ σ. 136, 158. — E. Legrand Notice biogr. sur J. et Th. Zygomalas σ. 74, 75, 76, 93, 97, 201 ἑξ — *Περιοδικὸν* Ε. Φ. Συλλ. τομ. 10′ σ. 50, τόμ. ΙΖ′ σ. 52 – *παράρτημα* ΙΖ′ τόμ. σ. 52 — *παράρτημα* Κ-ΚΒ′ τομ. σ. 95, 96, 98. —Ἡ ἱ. μονὴ τῆς Εἰκοσιφοινίσσης ὑπὸ *Α.Δ.Μ.* ΚΠολις 1896 σ. 34, 42, 46.—Byzant. Zeit. VIII σ. 393, 395, 398.—E. Charrière Négociations κλπ. ὡς ἀνωτ. ΙΙΙ′ σ. 897. — *Α. Π. Κεραμέως* διάφορα ἑλλ. γράμματα ἐκ τοῦ ἐν Πετρουπόλει μουσείου N. Likhatscheff, Πετρούπολις 1907 σ. 7 — *τοῦ αὐτοῦ* δύο κώδικες τῆς βιβλιοθήκης Νικολάου Καρατζᾶ, Ἀθῆναι 1904 σ. 29 — *τοῦ αὐτοῦ* ἀνάλεκτα ἱεροσολ. σταχυολογίας Α′ σ. 217—*τοῦ αὐτοῦ* ἱεροσολ. βιβλιοθ. Α′ 334, 335, Δ′ 208, 417. — *τοῦ αὐτοῦ*, περιγραφαὶ τῶν ἁγίων τόπων (ιδ′-ιστ′ αἰῶνος). Πετρούπολις. 1903 σ. 42.— Λεξικὸν ἱστ. καὶ γεωγρ. *Σ. Βουτυρᾶ* τόμ. Δ′ 620.—*Σπυρ. Κ. Παπαγεωργίου* ἱστορία τῆς ἐκκλησίας Κερκύρας. Κέρκυρα 1930 σ. 56, 94.— *Νομ. Συναγ.* Δοσιθέου Ἱεροσολύμων 169, 273, 276, 279.

(Ἕπεται συνέχεια).

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ
ΓΕΡΜΑΝΟΥ

Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΛΩΖΑΝΝΗΣ

ΗΤΟΙ Η "ΠΕΡΙ ΠΙΣΤΕΩΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ" ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ

Καίτοι ὑπὸ τὰς σήμερον κρατούσας οἰκονομικὰς συνθήκας αἱ ἐνέργειαι τῆς γνωστῆς Ὀργανώσεως εἰς ἣν ὀφείλεται ἡ σύγκλησις τοῦ Παγκοσμίου Χριστιανικοῦ Συνεδρίου τῆς Λωζάννης (1927) κατ' ἀνάγκην περιωρίσθησαν μεγάλως, μὴ κατορθωθείσης ἐπὶ διετίαν τῆς συγκροτήσεως συνεδριῶν τῆς Συνεχιστικῆς αὐτῆς Ἐπιτροπῆς, οὐχ ἧττον ἀθορύβως καὶ ἀνελλιπῶς ἐξακολουθεῖ τὸ ἔργον αὐτῆς ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπή, ἧς μετέχει καὶ ἀντιπρόσωπος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη ἐν μιᾷ τῶν τελευταίων αὐτῆς συνεδριῶν ἐθεώρησεν ἀπαραίτητον τὴν δημοσίευσιν ἱστορικῆς ἐκθέσεως διαλαμβανούσης περὶ τῆς καταστάσεως τῆς Ὀργανώσεως ἐν τῷ παρόντι μετὰ βραχείας ἀναδρομῆς εἰς τὸ παρελθὸν καὶ καθορισμοῦ τῶν μελλοντικῶν αὐτῆς σκοπῶν. Ὁ σκοπὸς τοῦ δημοσιεύματος εἶναι ὄχι μόνον νὰ προσελκύσῃ νέας δυνάμεις πρὸς συνέχισιν τοῦ ἔργου αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀναζωογονήσῃ τὸν ζῆλον τῶν ἀρχαίων τῆς Ὀργανώσεως μελῶν καὶ νὰ παρασκευάσῃ νέαν παγχριστιανικὴν συνάντησιν ἐν τῷ μέλλοντι. Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀπ' ἀρχῆς μετέσχε τῶν ἐργασιῶν τῆς Ὀργανώσεως, ἡ δὲ καθόλου Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία διὰ πολυαρίθμου ἀποστολῆς ἀντεπροσωπεύθη εἰς τὸ προηγηθὲν Συνέδριον τῆς Λωζάννης, ἐκρίναμεν σκόπιμον νὰ παράσχωμεν διὰ τῆς «Ὀρθοδοξίας» ἐν μεταφράσει περίληψιν τοῦ ἐν λόγῳ δημοσιεύματος.

Σκοπὸς τῆς κινήσεως δὲν εἶναι, ὡς πολλάκις ἐνομίσθη, νὰ καταρτίσῃ ἢ ν' ἀποδεχθῇ σχέδιον ἑνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν. Ἡ ἕνωσις εἶναι ἔργον τῶν Ἐκκλησιῶν αὐτῶν. Ἀλλ' αἱ Ἐκκλησίαι κωλύονται τούτου ἢ διότι ἀγνοοῦσι τὴν πίστιν τῆς ἄλλης, ἢ διότι ἐνεφιλοχώρησαν παρεξηγήσεις ἕνεκα τῆς ἀπομακρύνσεως αὐτῶν ἀπ' ἀλλήλων. Ἡ Ὀργάνωσις συνεπήχθη ἵνα δώσῃ τὴν εὐκαιρίαν εἰς τὰς Ἐκκλησίας νὰ ἐξηγηθῶσι πρὸς ἀλλήλας ἐν τῇ ἐλπίδι ὅτι, ὅταν ἀρθῶσιν αἱ παρεξηγήσεις, θὰ ἀποδειχθῇ ὅτι αἱ μεταξὺ αὐτῶν

διαφοραὶ εἶναι ὀλιγώτεραι τὸν ἀριθμὸν ἢ ὅσαι φαίνονται ἐκ πρώτης ὄψεως. Ἀλλὰ τί προκειμένου περὶ τῶν πραγματικῶν διαφορῶν ἐν τῇ πίστει; δύνανται αἱ διαφοραὶ αὐταὶ νὰ συμβιβασθῶσιν ἐν τῇ ἀποτελεσθησομένῃ μιᾷ ἡνωμένῃ Ἐκκλησίᾳ; Μόνον τὸ μέλλον δύναται νὰ δείξῃ τοῦτο καὶ μόνον εἰς τὰς Ἐκκλησίας αὐτὰς ἀπόκειται ἡ λύσις τοῦ ζητήματος. Ἡ Ὀργάνωσις κρίνει ὅτι ἐκτελεῖ τὸ καθῆκον αὐτῆς, ἂν βοηθῇ κατὰ δύναμιν τὰς Ἐκκλησίας νὰ εὕρωσι τὸν δρόμον πρὸς τοῦτο.

Α.'

Τὸ παρελθόν.

Ἀφοῦ ἐπὶ πολλὰ ἔτη παρεσκευάσθη χάρις εἰς τὰς ἀνεκτιμήτους προσπαθείας τοῦ ἀοιδίμου Robert Hallovel Gardiner, πρώτου Γενικοῦ Γραμματέως τῆς Ὀργανώσεως, τὸ πρῶτον Παγκόσμιον Συνέδριον περὶ Πίστεως καὶ Διοικήσεως συνῆλθεν ἐν Λωζάννῃ κατ' Αὔγουστον τοῦ 1927 ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ ἐπισκόπου Charles Brent. Εἰς τὸ Συνέδριον ἐκεῖνο παρέστησαν ὑπερτετρακόσιοι ἀντιπρόσωποι ἐκπροσωποῦντες ὑπὲρ τὰς ἑκατὸν Ἐκκλησίας. Τὸ Συνέδριον παρετάθη ἐπὶ τρεῖς ἑβδομάδας καὶ ἐξέδωκεν ἔκθεσιν καθορίζουσαν τὰς ὑπαρχούσας **ὁμοιότητας** καὶ **διαφορὰς** μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν εἰς τὰ καθορισθέντα ἐν τῷ Προγράμματι δογματικὰ σημεῖα. Ἡ ἔκθεσις ἐκείνη κατ' ἀπόφασιν τοῦ Συνεδρίου διεβιβάσθη εἰς τὰς Ἐκκλησίας αἵτινες μετέσχον αὐτοῦ καὶ ἐζητήθη παρ' αὐτῶν ὅπως μελετήσωσιν αὐτὴν καὶ ἐκφράσωσι τὰς γνώμας αὐτῶν περὶ αὐτῆς. Ὡσαύτως τὸ Συνέδριον διώρισε Συνεχιστικὴν Ἐπιτροπὴν ἐξ 104 μελῶν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Ἐπισκόπου Brent καὶ τὴν ἀντιπροεδρείαν τοῦ Δρ. A. Garvie, ἵνα δεχθῇ καὶ ἐξετάσῃ τὰς εἰς τὴν ἔκθεσιν ἀπαντήσεις τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ἐνεργήσῃ ὅ,τι πρόσφορον πρὸς προαγωγὴν τοῦ σκοποῦ τοῦ Συνεδρίου. Οὕτως ἤρξατο ἡ συνεχὴς ἐκείνη ἐνέργεια ἥτις καλεῖται «Κίνησις περὶ πίστεως και διοικήσεως» ἢ ἁπλῶς «Κίνησις τῆς Λωζάννης».

Ἡ Συνεχιστικὴ Ἐπιτροπὴ συνῆλθεν ἔκτοτε ἐτησίως ἀπὸ τοῦ 1928 μέχρι τοῦ 1931, ἅπαξ ἐν Πράγᾳ, δὶς ἐν Ἑλβετίᾳ καὶ ἅπαξ ἐν Ἀγγλίᾳ. Τὸν ὑποθανόντα τῷ 1929 ἐπίσκοπον Brent διεδέχθη ὡς Πρόεδρος τῆς Ὀργανώσεως ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Ὑόρκης Δρ. Temple. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐτῶν τούτων ἐξηκολούθουν καταφθάνουσαι αἱ ἀπαντήσεις τῶν Ἐκκλησιῶν εἰς τὴν Ἔκθεσιν τοῦ Συνεδρίου τοῦ 1927 καὶ ἐκυκλοφόρουν μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς Συνεχιστικῆς Ἐπιτροπῆς. Ὀλιγάριθμος Ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Dean H. N. Bate εἰς ἣν παρεπέμφθησαν αἱ ἀπαντήσεις ὑπέβαλεν ἔκθεσιν περὶ τῶν ληφθεισῶν ἀπαντήσεων κατὰ τὴν συνέλευσιν τοῦ 1930. Ἡ ἔκθεσις αὕτη ἔδειξεν ὅτι τὸ ἔργον τοῦ Συνεδρίου τοῦ 1927 ἐγένετο εὐμενῶς δεκτὸν εἰς εὐρὺν κύκλον καὶ κα-

τὸ τὸ ἑπόμενον ἔτος ὁμοθύμως ἀπεφασίσθη ἡ σύγκλησις δευτέρου Παγκοσμίου Συνεδρίου κατὰ τὸ 1937. Ἡ μελέτη τῶν ἀπαντήσεων τότε ἔδωκεν εἰς τὴν Συνεχιστικὴν Ἐπιτροπὴν τὸ μέσον νὰ ἴδῃ σαφέστερον ποῖα εἶναι τὰ ζωτικώτατα προβλήματα ἐν τοῖς ὁποίοις αἱ Ἐκκλησίαι χωρίζονται βαθύτατα ἀπ' ἀλλήλων διὰ διαφωνιῶν, τὰς ὁποίας ὀφείλουσι νὰ ἀντιμετωπίσωσι καὶ ἐναρμονίσωσι πρὶν ἢ ἀποβῇ δυνατὴ ὀργανικὴ ἑνότης. Οὕτως ἤρχισε νὰ προσλαμβάνῃ μορφὴν προσωρινὴν τὸ πρόγραμμα τοῦ συνεδρίου τοῦ 1937, ἔχον ἐν ταῖς γενικαῖς αὐτοῦ γραμμαῖς ὡς ἕπεται :

Γενικὸν θέμα : Ἡ Ἐκκλησία ἐν τῇ βουλῇ τοῦ Θεοῦ.

Ὑποδιαιρέσεις :

Α´) Ἡ Ἐκκλησία καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ.

Β´) Ἡ Ἐκκλησία καὶ ὁ κόσμος.

Γ´) Ἡ ἔννοια τῆς Χάριτος.

α´) Ἡ Χάρις καὶ ἡ Ἐκκλησία.

β´) Ἡ Χάρις καὶ τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Ὑπούργημα.

γ´) Ἡ Χάρις καὶ τὰ Μυστήρια.

Δ´) Ἡ κοινωνία τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ ζωῇ καὶ τῇ λατρείᾳ.

α´) Ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας ὡς ἐκδηλοῦται ἐν τῇ θείᾳ κοινωνίᾳ.

β´) Ἡ κοινωνία τῶν ἁγίων.

γ´) Ἡ Ἐκκλησία καὶ αἱ Ἐκκλησίαι περιλαμβάνουσαι τοιαῦτα ζητήματα οἷα μυστηριακὴ Κοινωνία, Ὁμοσπονδία κτλ.

Τρία τινὰ δέον νὰ μνημονευθῶσιν ἀκόμη ἐκ τῶν ἔργων τῆς Συνεχιστικῆς Ἐπιτροπῆς ἀπὸ τοῦ 1928 ἕως τοῦ 1931. Κατὰ τὴν Συνέλευσιν τοῦ 1928 ἀπεφασίσθη ὅπως «Ἡ Συνεχιστικὴ Ἐπιτροπὴ ἐπαναβεβαιώσῃ τὴν θεμελιώδη ἀρχὴν» τοῦ Παγκοσμίου Συνεδρίου περὶ «πίστεως καὶ διοικήσεως» ὅτι πρὸς τὴν τελικὴν ἕνωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν ἀπαιτεῖται **ἡ σαφὴς ἔκθεσις καὶ ἡ πλήρης ἐξέτασις τῶν ζητημάτων ἐν οἷς διαφέρομεν, ὡς καὶ ἐν οἷς συμφωνοῦμεν πρὸς ἀλλήλους**». Ὡσαύτως ἐξέφρασε τὴν γνώμην ὅτι, «ἐν ᾧ πρέπει νὰ ἐπαφεθῇ εἰς τὰς Ἐκκλησίας ἐνεργούσας ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας ὁ καταρτισμὸς ἰδιαιτέρων ἑνώσεως σχεδίων, ἡ Κίνησις περὶ πίστεως καὶ διοικήσεως ἐκτελοῦσα τὸ ἔργον τοῦ Συνεδρίου τῆς Λωζάννης ὀφείλει νὰ φέρῃ εἰς γνῶσιν τῶν ὀπαδῶν αὐτῆς ἐν ἁπάσαις ταῖς Ἐκκλησίαις τὰς διεκκλησιαστικὰς προσπαθείας πρὸς ἕνωσιν ἵνα οὕτως ἐνθαρρύνῃ τὴν ὀργανικὴν αὔξησιν ἐκκλησιαστικῆς ἑνότητος». Κατὰ τὸ ἑπόμενον ἔτος διωρίσθη Ἐπιτροπὴ θεολόγων ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Ἐπισκόπου Gloscester Dr Headlam ἥτις μετὰ διετῆ ἐργασίαν ὑπέβαλεν εἰς τὴν Συνεχιστικὴν Ἐπιτροπὴν Ἔκθεσιν περὶ «τῆς διδασκαλίας περὶ Χάριτος», καὶ ἐξέδωκε τόμον περιλαμβάνοντα πραγματείας περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου ἀγγλιστί. Ἐλλείψει μέσων δὲν καθωρίσθη ἡ ἔκδοσις

τῶν πραγματειῶν καὶ ἐν ἄλλαις γλώσσαις πλὴν τῆς «Ἐκθέσεως» ἥτις ἐδημοσιεύθη καὶ γαλλιστί. Κατὰ δὲ τὸ 1931 ἀνενεώθη ἡ ἐντολὴ τῆς αὐτῆς Ἐπιτροπῆς παρακληθείσης νὰ κατευθύνῃ τὴν προσοχὴν αὐτῆς εἰς τὸ ζήτημα «τῆς Θείας Εὐχαριστίας». Ἐν τῷ μεταξὺ τὸ Γερμανικὸν Τμῆμα τῆς Ὀργανώσεως ἐξέδωκε γερμανιστὶ τόμον ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ Ἐκκλησία ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ» ἐπιμελείᾳ τοῦ Dr F. Siegmund Schultze.

Μετὰ τὴν συνεδρίαν τοῦ 1930 ἐστάλησαν προσκλήσεις πρὸς τὰς διαφόρους Ἐκκλησίας ὅπως διορίσωσι τοὺς ἀντιπροσώπους αὐτῶν διὰ τὸ Παγκόσμιον Συνέδριον τοῦ 1937 καὶ ἤρξατο καταρτιζόμενος Πίναξ τῶν ἀποδεχθεισῶν τὴν πρόσκλησιν Ἐκκλησιῶν, περιλαμβάνων ἤδη πλείονας τῶν 170 ἀντιπροσώπων. Ἐνέχει μεγάλην σπουδαιότητα ὅπως οἱ διορισμοὶ ἀντιπροσώπων γένωνται ὅσον τὸ δυνατὸν ἐνωρίτερον. Ἡ ἐπιτυχία τοῦ Συνεδρίου θὰ ἐξαρτηθῇ κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ τούτου, κατὰ πόσον οἱ ἀντιπρόσωποι ἐξῳκειώθησαν ἤδη πρὸς τὰ προβλήματα ἅτινα πρόκειται νὰ ἀντιμετωπίσωσιν ἀπὸ κοινοῦ, ὁ δὲ ἐνωρὶς γενόμενος διορισμὸς αὐτῶν καθιστᾷ αὐτοὺς ἱκανοὺς νὰ χρησιμοποιήσωσι τὰ μεσολαβοῦντα ἔτη εἰς παρασκευὴν ἑαυτῶν, κατὰ τρόπον περὶ οὗ ὁ λόγος κατωτέρω. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1931 ἡ παγκόσμιος οἰκονομικὴ κρίσις ἐπηρέασε καὶ τὰ οἰκονομικὰ τῆς Κινήσεως. Αἱ Συνελεύσεις τῆς Συνεχιστικῆς Ἐπιτροπῆς συνεπάγονται κατ᾽ ἀνάγκην δαπάνας, καθ᾽ ὅσον ὑποθέτουσι τὴν ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνάθροισιν 200 περίπου προσώπων ἐξ ὅλου τοῦ κόσμου, πολλὰ δὲ ἐξ αὐτῶν ἀδυνατοῦσι νὰ προσέλθωσιν ἂν μὴ παρασχεθῇ εἰς αὐτὰ ἐπικουρία τις ἔναντι τῶν δαπανῶν τοῦ ταξειδίου, καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν τοιούτων προσώπων ἀποβαίνει ὁσημέραι μεγαλείτερος, ἐφ᾽ ὅσον ἡ πτῶσις τοῦ νομίσματος ἐλαττώνει τὰ ἰδιωτικὰ μέσα ἐκείνων οἵτινες ἐξ ἰδίων ἤθελον καταβάλῃ τὰς ἰδίας αὐτῶν δαπάνας. Ἕνεκα τοῦ λόγου τούτου ἀπέβη ἀδύνατος ἡ Συνέλευσις τῆς Συνεχιστικῆς Ἐπιτροπῆς κατὰ τὰ ἔτη 1932 καὶ 1933 καὶ δὲν κατωρθώθη ἡ συνάντησις τῆς θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς ἔναρξιν τοῦ ἔργου αὐτῆς «Περὶ Θείας Εὐχαριστίας». Τὸ γεγονὸς εἶναι λίαν λυπηρὸν καθ᾽ ὅσον ἐσημείωσε βραδυπορίαν τινὰ εἰς τὸ ἔργον τῆς Κινήσεως, διότι αἱ Ἐτήσιοι Συνελεύσεις πρὸς διεξαγωγὴν τοῦ εἴδους ἐκείνων τῶν συζητήσεων ὧν ἀπαρχὴ ἐγένετο ἐν τῷ Παγκοσμίῳ Συνεδρίῳ καὶ πρὸς προαγωγὴν τῶν ὁποίων ὑφίσταται ἡ Κίνησις.

Παρ᾽ ὅλα ταῦτα τὰ δύο τελευταῖα ἔτη δὲν κατηναλώθησαν εἰς μάτην. Πρὸς παρασκευὴν τοῦ μέλλοντος Παγκοσμίου Συνεδρίου ἦτο ἀνάγκη νὰ συντελῆται ἐργασία ἀνεξάρτητος ἀπὸ τῶν Συνελεύσεων τῆς Συνεχιστικῆς Ἐπιτροπῆς, καὶ ἡ ἐργασία αὕτη ἐξετελέσθη σταθερῶς. Ὀλιγάριθμος Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ ἐξηκολούθησε νὰ συνέρχηται τρὶς τοῦ ἔτους· ὡσαύτως εἰς διάφορα μέρη τοῦ κόσμου συνεκροτοῦντο Συνελεύσεις τοπικῶν ὁμάδων ἀποτελουμένων ἐκ μελῶν καὶ ὑποστηρικτῶν· προσκλήσεις διὰ τὸ προσεχὲς

Παγκόσμιον Συνέδριον ἀπεστάλησαν καὶ οἱ διορισθέντες ἀντιπρόσωποι ὁμοῦ μετὰ τῶν μελῶν τῆς Συνεχιστικῆς Ἐπιτροπῆς τακτικῶς ἐπληροφοροῦντο περὶ τῶν ἐργασιῶν τῆς Κινήσεως. Κατὰ τὸν χειμῶνα τοῦ 1932-33 γεγονότα τινὰ κατέστησαν ἀπαραίτητον τὴν ἀναδιοργάνωσιν τοῦ προσωπικοῦ τῆς Κινήσεως καὶ αὕτη ἐξετελέσθη κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ τελευταίου ἔτους. Μέχρι τότε ἡ ὅλη διοίκησις τῆς Κινήσεως ἦτο διαπεπιστευμένη εἰς χεῖρας τοῦ κ. R. W. Brown, ὅστις συνδεθεὶς στενῶς μετὰ τοῦ R. Gardiner πρὸ τοῦ θανάτου ἐκείνου ἀφιέρου εἰς αὐτὴν ὅλον τὸν χρόνον αὐτοῦ, καὶ ἐλειτούργουν δύο γραφεῖα, ὧν ἓν ἐν Ἀμερικῇ καὶ ἕτερον ἐν Γενεύῃ. Ζητήματα χρήζοντα τῆς προσοχῆς εἰδικῶς μεμορφωμένου θεολόγου παρεπέμποντο πρὸς τὸν H. N. Bate ὡς Πρόεδρον τῆς Εἰσηγητικῆς Ἐπιτροπῆς. Ἀλλ' οὗτος διορισθεὶς Dean τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ τῆς Ὑόρκης τῷ 1932 ἔκρινεν ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ διαθέσῃ τὸν αὐτὸν χρόνον καὶ τὴν αὐτὴν προσοχὴν εἰς τὸ ἔργον τῆς Πίστεως καὶ Διοικήσεως ὅσα προηγουμένως. Ἐντεῦθεν καὶ ἀπεφασίσθη νὰ ἱδρυθῇ νέα θέσις «Θεολογικοῦ Γραμματέως» καὶ ὡς τοιοῦτος διωρίσθη ὁ Canon Hodgson τοῦ Wincester.

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ αἱ οἰκονομικαὶ δυσχέρειαι ἐπληθύνοντο μᾶλλον ἢ ἠλαττοῦντο καὶ πρὶν ἢ παρέλθῃ ὁ χειμὼν κατεδείχθη ὅτι ἡ Κίνησις δὲν ἠδύνατο νὰ ὑφίσταται τὴν δαπάνην τῆς συντηρήσεως δύο Γραφείων καὶ τὴν τῆς διατηρήσεως Γενικοῦ Γραμματέως ἀφιεροῦντος εἰς τὸ ἔργον ὅλον αὐτοῦ τὸν χρόνον. Πρὸς ἐξοικονόμησιν τῆς ἀνάγκης ὁ νεωστὶ διορισθεὶς «Θεολογικὸς Γραμματεὺς» ἐδέχθη ὅπως προσωρινῶς ἐκτελῇ καὶ τὰ καθήκοντα Γενικοῦ Γραμματέως καὶ τὸ ἐν Γενεύῃ Γραφεῖον τῆς Κινήσεως μετετέθη εἰς τὴν ἐν Wincester κατοικίαν αὐτοῦ. Ἡ διευθέτησις αὕτη τῶν πραγμάτων δὲν δύναται ἢ νὰ θεωρηθῇ ὡς προσωρινὸν μέτρον. Ἔχων οὕτως ὁ «Θεολογικὸς Γραμματεὺς» ἐστραμμένην τὴν προσοχὴν αὐτοῦ εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῆς Κινήσεως ἀδυνατεῖ νὰ εὑρίσκῃ τὸν ἀναγκαῖον χρόνον ὃν ἀπαιτεῖ τὸ ἔργον ἑνὸς «Θεολογικοῦ Γραμματέως», καὶ ἅμα ὡς ὑπάρξωσιν οἱ πόροι θὰ εἶναι φρόνιμον ὅπως διακριθῶσιν ἀπ' ἀλλήλων αἱ δύο ἀσχολίαι. Ἀμφιβολία γεννᾶται ὡς πρὸς τὸ ἑξῆς: εἶναι συμφέρον νὰ ἐπανέλθῃ ἡ Κίνησις εἰς τὸ παλαιὸν σύστημα, τουτέστιν νὰ διατηρῇ ὡς κέντρον διοικήσεως ἓν Γραφεῖον ἐξ οὗ ζητήματα χρήζοντα τῆς προσοχῆς αὐτοῦ νὰ παραπέμπωνται εἰς τὸν «Θεολογικὸν Γραμματέα» ἢ ἀντιστρόφως ὀφείλει ὁ «Θεολογικὸς Γραμματεὺς» νὰ παραπέμπῃ τὰ ζητήματα εἰς ἕνα ὀργανοῦντα Γραμματέα; Τὸ πρόβλημα τοῦτο θὰ ἀντιμετωπισθῇ κατὰ τὰ προσεχῆ ἔτη, καὶ ἡ ὀρθὴ αὐτοῦ λύσις θὰ καταστήσῃ τὴν Κίνησιν ἱκανὴν νὰ θεωρῇ τὰ ἔτη τῆς οἰκονομικῆς δυσχερείας ὡς ἐποχὴν καθ' ἣν αἱ περιστάσεις ἐπέβαλον ἀναθεώρησιν τῆς διοικητικῆς αὐτῆς ὀργανώσεως, δι' ἧς ἐτέθησαν αἱ βάσεις ὑγιοῦς προόδου ἐν τῷ μέλλοντι.

(Ἕπεται συνέχεια)

Ι. ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Ο ΙΕΡΟΣ ΦΩΤΙΟΣ
ΚΑΙ ΤΟ ΣΧΙΣΜΑ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Γ′

Οἱ μὲν πάπαι ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοπικῶν ἱστορικῶν συθηκῶν τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἑνότητα ἀντελήφθησαν ὑπὸ τὴν μορφὴν τῆς **ἀφομοιώσεως** ἁπασῶν τῶν ἐπὶ μέρους ἐκκλησιῶν καὶ τὴν ἀφομοίωσιν ταύτην ἐπεζήτησαν ἢ ἀπήτησαν ὄχι μόνον ἐν τῇ δογματικῇ καὶ τῇ ἠθικῇ διδασκαλίᾳ τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ γλώσσῃ καὶ τῇ λειτουργίᾳ αὐτῆς καὶ ἐν πάσῃ ἐν γένει ἐκδηλώσει τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς.

Ἀντιθέτως δὲ ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ἀναγνωρίζουσα τὴν ἐλευθερίαν καὶ ἀνεξαρτησίαν τῶν ἐπὶ μέρους Ἐκκλησιῶν, ἀπῄτει ἑνότητα μόνον ἐν τῇ πίστει καὶ τῇ ἀγάπῃ. Βεβαίως ἐν ἀμφοτέραις ταῖς Ἐκκλησίαις, τῇ τε Ἀνατολικῇ καὶ τῇ Δυτικῇ, ὑπῆρχον κανονικαὶ διατάξεις ἀπορρέουσαι ἐξ οἰκουμενικῶν συνόδων, ἐχουσῶν κῦρος ὑποχρεωτικὸν καὶ ἀναμφισβήτητον. Ἐν τῇ Ἀνατολῇ ὅμως, τηρουμένων τῶν κανονικῶν τούτων διατάξεων, ἀνεγνωρίζετο ἐλευθερία ζωῆς καὶ διοικήσεως εἰς τὰς ἐπὶ μέρους ἐκκλησίας, ὃν τρόπον καὶ ἐν τῇ διδασκαλίᾳ, τηρουμένων ἀθίκτων τῶν καθωρισμένων δογμάτων, παρείχετο ἐλευθερία εἰς τὴν θεολογικὴν σκέψιν.

Ἐν τῇ Δύσει ὅμως ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν κρατουσῶν ἀντιλήψεων περὶ ἐκκλησιαστικῆς ἀφομοιώσεως ἦσαν ἀπαράδεκτοι αἱ ἐν Ἀνατολῇ ἰσχύουσαι ἐκκλησιαστικαὶ ἐλευθερίαι.

Οἱ πάπαι λοιπὸν ἐμπεποτισμένοι ἀπὸ τὴν ἰδέαν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀφομοιώσεως δὲν ἠδύναντο, φυσικά, νὰ θεωρήσουν ἀπαθῶς οἱανδήποτε διαφορὰν ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ζωῇ τῶν ἐπὶ μέρους ἐκκλησιῶν, ἀπορρέουσαν ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ χαρακτῆρος καὶ τῶν ἰδιαιτέρων ἐν γένει συνηθειῶν τῆς ζωῆς ἑκάστης ἐξ αὐτῶν.

Πρὸς ἐξουδετέρωσιν δὲ πάσης διακρίσεως καὶ τελείαν ἰσοπέδωσιν ἁπαι-

τουμένην ὑπὸ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀφομοιώσεως οὐ μόνον ᾠκειοποιήθησαν προσωπικῶς τὸ πλήρωμα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας, ἀλλὰ καὶ προσέδωκαν εἰς αὐτὴν χαρακτῆρα θεῖον.

Ἡ εἰς τὸν ἐπισκοπικὸν τῆς Ρώμης θρόνον συγκέντρωσις τῆς ἀπολύτου ἐξουσίας, ἥτις ἀνήκει τῇ οἰκουμενικῇ Ἐκκλησίᾳ, ἀπέβη τὸ ἔμβλημα καὶ ὁ στόχος τῶν παπῶν. Ὁ πάπας Νικόλαος Α΄ οὐ μόνον πιστεύει εἰς τὴν ἀπόλυτον ἐξουσίαν αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ προσπαθεῖ νὰ στηρίζῃ αὐτὴν ἐπὶ βάσεων δογματικῶν.

Ὑπὸ ὅλως διαφόρον ὅμως χαρακτῆρα ἐμφανίζονται αἱ κατὰ θέματα καὶ χώρας Ἐκκλησίαι τῆς Ἀνατολῆς. Ἐδῶ ἀνέκαθεν ἐφρόνουν ὅτι ἴσα δικαιώματα τιμῆς ἀνήκουν εἰς πάντας τοὺς ἐπισκόπους. Βεβαίως καὶ ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ σὺν τῷ χρόνῳ καὶ κατ᾽ ἀπαίτησιν τῶν ἱστορικῶν αὐτῆς συνθηκῶν διεμορφώθησαν εὐρύτεραί τινες διοικητικαὶ περιφέρειαι, αἱ Πατριαρχικαί, τῶν ὁποίων οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ ἀρχηγοὶ περιεβλήθησαν δι᾽ εὐρυτέρας τῶν ἐπισκόπων διοικητικῆς ἐξουσίας καὶ δικαιοδοσίας. Ἀλλ᾽ ἡ ἐξουσία καὶ ἡ δικαιοδοσία τῶν Πατριαρχῶν οὐδέποτε διεξεδίκησεν ἐπιβολὴν ἐφ᾽ ἁπάσης τῆς Ἐκκλησίας, περιοριζομένη μόνον εἰς τὰ ὅρια τῶν πατριαρχικῶν κλιμάτων. Ἀείποτε δὲ ἐν Ἀνατολῇ ἦτο σεβαστὴ ἡ ἀρχή, καθ᾽ ἣν ἡ ὑπάτη ἐκκλησιαστικὴ ἐξουσία ἀνήκει μόνον εἰς τὰς οἰκουμενικὰς συνόδους, διὸ καὶ εἰς τὰς κανονικὰς διατάξεις τῶν πατριαρχῶν οὐδέποτε ἀνεγνωρίσθη θεῖος χαρακτήρ.

Δ΄

Ἡ βαθεῖα διαφορὰ ἡ χωρίζουσα τὰς Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως εἰς τὰς ἀντιλήψεις αὐτῶν περὶ τοῦ φορέως τῆς ὑπάτης Ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας ἀντανακλᾶται εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ἐκκλησιαστικῆς αὐτῶν ζωῆς. Ἀφ᾽ ὅτου ἐν τῇ Δύσει ἡ ὑπάτη ἐκκλησιαστικὴ ἐξουσία συνεκεντρώθη εἰς τὰς χεῖρας ἑνὸς ἐπισκόπου, τοῦ πάπα, καὶ δὴ ἀφ᾽ ὅτου ἡ ἐξουσία αὕτη παρεστάθη θείῳ δικαίῳ ἀνήκουσα εἰς τὸν ἐπίσκοπον τῆς Ρώμης ἔκτοτε εἰς τὰ μέλη τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας ἐπεβλήθη ὡς ἱερὰ καὶ ἀπαράβατος ὑποχρέωσις ἡ ἀναντίρρητος ὑποταγὴ εἰς τὰς παπικὰς ἐντολὰς καὶ ἀποφάσεις. Καὶ ἐν μὲν τῇ Δύσει ἡ τοιαύτη ἀντίληψις περὶ τοῦ πάπα ὡς φορέως τῆς ὑπάτης ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας διεμορφώθη ἐν μέρει καὶ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν λόγων ἱστορικῶν. Ἡ ἔξαρσις τῆς παπικῆς ἐξουσίας δικαιολογεῖται κάπως ἀπὸ τὴν ἀνάγκην τῆς προστασίας τῶν χριστιανικῶν λαῶν κατὰ τοὺς μέσους χρόνους κατὰ τῆς φεουδαρχικῆς αὐθαιρεσίας τῶν ἡγεμόνων. Τοιαύτη ὅμως ἀνάγκη δὲν παρουσιάσθη ἐν Ἀνατολῇ, ἔνθα αἱ σχέσεις μεταξὺ τῆς ἀρχιερωσύνης καὶ τῆς βασιλείας ἐστηρίζοντο ἐπὶ τῆς ἀμοιβαίας ἰσότητος, ἀλληλεγγύης καὶ συνεργασίας καὶ

οὐχὶ ἐπὶ τῆς ὑποταγῆς καὶ ὑποδουλώσεως τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην. Διὰ τοῦτο δὲ ἐν Ἀνατολῇ οὐδέποτε εὗρε πρόσφορον ἔδαφος βλαστήσεως καὶ ἀναπτύξεως οὔτε ὁ ***παποκαισαρισμὸς*** οὔτε ὁ ***καισαροπαπισμὸς*** παρὰ τοὺς ἀνιστορήτους περὶ τοῦ ἐναντίου διϊσχυρισμούς.

Ἡ ἱερατικὴ ἐξ ἄλλου ἐξουσία ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ οὐδέποτε ἐταυτίσθη πρὸς τὴν θείαν ἐξουσίαν, γνωστοῦ ὄντος ὅτι ἐδῶ οἱ ἐπίσκοποι ὁσονδήποτε ἔκτακτα χαρίσματα καὶ ἂν κατεῖχον ἐθεωροῦντο ***φρουροὶ*** μᾶλλον ἢ ***φορεῖς*** τῆς θείας νομοθετικῆς ἐξουσίας.

Διὰ τοῦτο δὲ ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἡ ἀρχὴ τῆς διακρίσεως τῆς ἱερατικῆς καὶ τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας, ἡ ἀρχὴ τοῦ ἀμοιβαίου σεβασμοῦ καὶ τῆς ὁμοψύχου συνεργασίας αὐτῶν, ἡ ἀρχὴ τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν κατὰ χώρας καὶ θέματα Ἐκκλησιῶν, ἡ ἀρχὴ τῆς ἀνεμποδίστου πνευματικῆς ἀναπτύξεως ἦσαν ἀρχαὶ ἀείποτε ἱεραί, ἀναμφισβήτητοι καὶ σεβασταί.

Ὁ ἱερὸς λοιπὸν Φώτιος πρὸς διαφύλαξιν καὶ προστασίαν τῶν ἀνωτέρω ἀρχῶν ἠναγκάσθη ν᾽ ἀναλάβῃ ἀγῶνα κατὰ τῶν ἀπολυταρχικῶν ἀπαιτήσεων τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας. Ἐλατήριον τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος τοῦ μεγάλου ἐκείνου Πατριάρχου ὑπῆρξεν ἡ σαφὴς καὶ βαθεῖα συναίσθησις παρ᾽ αὐτῷ τῶν κινδύνων τοὺς ὁποίους θὰ διέτρεχεν ἡ κατὰ Ἀνατολὰς Ἐκκλησία, ἐὰν παρεσύρετο εἰς τὸν ὀλισθηρὸν δρόμον, ἐφ᾽ οὗ ἐφέρετο ἡ ἐν τῇ δύσει ἀδελφὴ αὐτῆς. Οὔτε ἐκ φιλαρχίας οὔτε ἐκ ματαιοδοξίας ἐχειραγωγήθη ὁ ἱερὸς Φώτιος, διότι ἀνήκων εἰς τὴν ἀνωτάτην τοῦ Βυζαντίου ἀριστοκρατίαν, κατέχων ἐπίζηλον κυβερνητικὴν θέσιν ἐν τῇ Αὐλῇ, περιστοιχιζόμενος ὑπὸ πολυπληθῶν φίλων καὶ θαυμαστῶν, διαφλεγόμενος ὑπὸ σφοδροῦ ἐπιστημονικοῦ ἔρωτος, οὐδεμίαν εἶχεν ἀφορμὴν νὰ ἐπιζητήσῃ πρὸς κορεσμὸν τῆς δῆθεν φιλαρχίας του τὸ πατριαρχικὸν ἀξίωμα, τοῦ ὁποίου τὰς βαρείας εὐθύνας ἀκουσίως ἀνέλαβεν, ὑπείκων εἰς τὰς προτροπὰς καὶ παρακλήσεις τῶν πολυπληθῶν φίλων του καὶ εἰς τὴν ἀπαίτησιν τῆς αὐτοκρατορικῆς ἐξουσίας. Ὅτε δὲ ὁ μεγάθυμος Πατριάρχης ἀπέβη ὁ στόχος ἀφιλαδέλφων καὶ ἰταμῶν ἐπιθέσεων ἐκ μέρους τοῦ Προκαθημένου τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας, ἐφ᾽ ὅσον τὰ ἰοβόλα παπικὰ βέλη προσέβαλλον ἁπλῶς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ διετήρησε χριστιανικὴν ὄντως πραότητα καὶ ταπεινοφροσύνην. Γιγάντειος ὅμως καὶ μεγαλειώδης ὠρθώθη πρὸ τοῦ ἀδιαλλάκτου πάπα Νικολάου, ἀφ᾽ ἧς στιγμῆς οὗτος ἐτόλμησε ν᾽ ἀθετήσῃ τὴν ὀφειλομένην εἰς τὴν κατὰ Ἀνατολὰς ἰσάδελφον καὶ ἰσόνομον Ἐλκλησίαν τιμήν, ἀποβλέπων εἰς τὴν ταπείνωσιν τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου τῆς Κων/πόλεως. Τώρα πλέον τὸ ζήτημα δὲν ἀφεώρα τὸ πρόσωπον τοῦ ἱ. Φωτίου, ἀλλὰ τὴν αὐθυπαρξίαν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, τὴν περιφρούρησιν τῶν ἰδεωδῶν καὶ τῶν ἱερῶν δικαιωμάτων της.

(Ἕπεται τὸ τέλος)

Ε. Κ. ΦΩΤΙΑΔΟΥ

ΓΕΡΜΑΝΟΣ Α΄ Ο ΟΜΟΛΟΓΗΤΗΣ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

(715-729).

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Πληροφορίας περὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ Γερμανοῦ δὲν ἔχομεν. Ἀλλ' ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν ὑψηλὴν κοινωνικὴν θέσιν τῆς οἰκογενείας του πρέπει νὰ τὴν ἀποδεχθῶμεν λίαν ἐπιμεμελημένην. Ἄλλως τε πῶς θὰ ἠδύνατο νὰ καταλάβῃ τὴν ὑψηλὴν θέσιν τοῦ πατρός του; Τινὲς παραδέχονται, ὅτι ἠκολούθησε μίαν ἀπὸ τὰς ἀνωτέρας Νομικὰς Σχολὰς τοῦ Βυζαντίου [10]), αἵτινες ἤρξαντο ἀκμάζουσαι ἀπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ, καὶ ὅτι μάλιστα ἐπί τι διάστημα ἐχρησίμευσε βοηθὸς τοῦ πατρός του.

Εἰς τὸν κλῆρον τῆς Ἁγ. Σοφίας καταταχθεὶς ὁ Γερμανὸς ἦτο ἄπειρος τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, ἀλλὰ «τὴν τῆς τύχης ἐπήρειαν ὠφελείας ψυχικῆς ἀφορμὴν λογισάμενος» ἐπεδόθη εἰς τὴν μελέτην τῆς Ἁγίας Γραφῆς [11]) καὶ τῶν συγγραμμάτων τῶν Πατέρων, καὶ τῇ θείᾳ κραταιούμενος χάριτι, κατώρθωσεν ἀπὸ ἁπλοῦ κληρικοῦ νὰ τεθῇ ἐπὶ κεφαλῆς ὅλου τοῦ κλήρου τοῦ Ναοῦ. Ἴσως ὑπὸ τὸν τίτλον αὐτόν, ὑποθέτει ὁ F. Cayré [12]), ὑπῆρξε μετὰ τοῦ Πατριάρχου Γεωργίου ὁ κύριος παράγων πρὸς συγκρότησιν τῆς ΣΤ΄ Οἰκ. Συνόδου (681 ἔ.) — διότι αὐτοί, κατὰ τὰ λεγόμενα τῆς νόθου ἐπιστολῆς Γρηγορίου Β΄ πρὸς Λέοντα Γ΄ [13]), παρεκίνησαν τὸν αὐ-

[10]) И. Соколовъ, ἐν Православная Богословская Энциклопедія, Πετρούπολις, 1903, τόμ. Δ΄, σ. 250.—И. Андреевъ, ἐν Богословскій Вѣстникъ, 1897, τεῦχος Β΄, σ. 169, 170.—Πρβλ. Ὑπόμν. Μαρίας τῆς Ρωμαίας: «πολὺς ἐν παιδείᾳ τῇ ἐν δικαιοσύνῃ» (Ἐκκλ. Ἀλήθ. 1883, σ. 213).

[11]) Henschenius ἔνθ. ἀνωτ. No. 2-3.

[12]) A. Vacant, Dictionnaire de Théologie Catholique VI, I, στ. 1301.

[13]) «Ὁ γὰρ κύριος Γερμανὸς καὶ ὁ τότε Πατριάρχης κύριος Γεώργιος πληροφορήσαντες καὶ πείσαντες Κων/τῖνον, υἱὸν Κώνσταντος, πατέρα Ἰουστινιανοῦ, γρά-

τοκράτορα νὰ γράψῃ εἰς τὴν Ρώμην καὶ νὰ θίξῃ τὸ ζήτημα συγκλήσεως Συνόδου Οἰκουμενικῆς πρὸς καταδίκην τοῦ Μονοθελητισμοῦ.

Ποῖον ρόλον ἔπαιξεν ὁ Γερμανὸς εἰς τὴν Πενθέκτην; Ὁ Sokoloff πρεσβεύει, ὅτι ὑπῆρξεν ἀρκετὰ σημαίνουσα ἡ δρᾶσις του καὶ ὅτι πρὸς ἀνταμοιβὴν δι' ἃς προσέφερεν ἐν τῇ Συνόδῳ ταύτῃ ὑπηρεσίας τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἔλαβε τότε ἢ ὀλίγον τι ἀργότερον τὴν Μητρόπολιν τῆς Κυζίκου [14]). Ὅτι ὁ Γερμανὸς ἔπαιξε σπουδαῖον ρόλον ἐν τῇ Πενθέκτῃ Συνόδῳ δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ἐξ ὅσων γνωρίζομεν περὶ αὐτοῦ ὡς ἀνθρώπου εὐρείας πείρας καὶ συμβούλου πάντων τῶν ἐπ' αὐτοῦ αὐτοκρατόρων καὶ Πατριαρχῶν [15]), περὶ τῆς θρησκευτικῆς καταστάσεως τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀφ' ἑνός, καθ' ἣν ἀνὰ μέσον τοῦ ὡρίμου στάχυος συμπεφυμένα ἐφέροντο καὶ ζιζάνια ἐθνικῆς ἀπιστίας, καὶ τῆς πνευματικῆς καχεξίας τοῦ τότε ἀνωτέρου κλήρου ἀφ' ἑτέρου (πρβλ. 19 κ. Πενθ., 2 κ. Ζ' Οἰκ. Συν.), καὶ ἐπὶ πᾶσι ἐκ τῶν περὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ Β' ἐν τῇ Ἱστορία γνωστῶν—ὡς ἐστερημένου ὑψηλῶν κατευθύνσεων [16]) καὶ τοιαύτης ὑπὲρ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας φροντίδος, ὁποίαν διαβλέπομεν ἐν τῇ δράσει τῆς Πενθέκτης Συνόδου. Ἴσως καὶ νὰ ἠμείφθη διὰ τὴν τοιαύτην του δρᾶσιν ἰδίᾳ διὰ τῆς Μητροπόλεως Κυζίκου. Ἀλλὰ πότε; Ἀκριβῶς δὲν δυνάμεθα νὰ καθορίσωμεν. Ἀρκετὰ διαφωτιστικὰ ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἶναι ὅσα ὁ Andreeff παρατηρεῖ, ὅτι μεταξὺ τῶν ὑπογραφῶν τῶν Πατέρων τῆς Πενθέκτης Συνόδου δὲν ὑπάρχει ὄνομα Μητροπολίτου Κυζίκου [17]), οὔτε μέρος ἀφέθη διὰ τὴν ὑπογραφὴν αὐτοῦ, τοῦθ' ὅπερ ἐγένετο δι' ἄλλους ἐπισκόπους διὰ διαφόρους αἰτίας μὴ παραγενομένους εἰς τὴν Σύνοδον, καὶ ἐξάγει, ὅτι ὁ ἐν τῇ ΣΤ' Οἰκ. Συνόδῳ λαβὼν μέρος Μητροπολίτης Κυζίκου Γεώργιος [18]) εἶχεν ἤδη ἀποθάνει καὶ ὁ διαδεχθεὶς αὐτὸν Γερμανὸς τὴν ἕδραν τῆς Κυζίκου κατέλαβε κατὰ τὸ πέρας τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνόδου ἢ ὀλίγον τι ἀργότερον [19]).

Μόνος ὁ Βίος δεικνύει τὸ γεγονὸς τῆς εἰς ἐπίσκοπον προαγωγῆς τοῦ Γερμανοῦ (§ 5). Κατ' αὐτόν, χώραν ἔλαβεν αὕτη μετὰ τὴν ἐκ τῆς ἐξορίας εἰς Χερσῶνα, τὴν ἀρχαίαν Χερρόνησον τῆς Ταυρικῆς Χερσονήσου καὶ σημερινὴν Σεβαστούπολιν τῆς Κριμαίας, ἐπιστροφὴν Ἰουστινιανοῦ τοῦ Β'

ψαι πρὸς ἡμᾶς ἐν Ρώμῃ ἔγραψαν ἡμῖν... (Mansi, Conc. ampl. coll. XII, στ. 967).

14) Pravoslavnaja Bogoslofskaja Entsiklopedia IV, στ. 250.

15) Mansi, Conc. ampl. coll. XII, στ. 968-968.

16) E. Gibbon, Histoire de la décadence et de la chute de l'Empire Romain Paris, 1843, t. II, c. XLVIII, σ. 318-313.—Κ. Παπαρρηγοπούλου, Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς. Ἐκδ. Β', Ἀθῆναι, 1885, σ. 319-320 καὶ 325.

17) Mansi, Conc. ampl. coll., XI. στ. 989.

18) Mansi, Conc. ampl. coll., XI, στ. 689.

19) Bogoslofskij Viestnik, 1897, II, σ. 173.

τοῦ ἐν τῇ Ἱστορίᾳ γνωστοῦ ὑπὸ τὸ ἐπώνυμον τοῦ Ρινοτμήτου. Ἡ ἐπιστροφὴ ἐγένετο κατὰ τὰ 705, ὅτε κατὰ τὴν νύκτα τῆς τρίτης πρὸς τὴν τετάρτην Μαρτίου ὁ Ἰουστινιανὸς ἐγένετο κύριος τῆς Κων/πόλεως καὶ ἀνηγορεύθη τὸ β' αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου. Ταῦτα ἐπιβεβαιοῦνται καὶ διὰ τῆς μὲ τὸ πρόσωπον τοῦ Πατριάρχου Κύρου σχέσιν ἐχούσης πληροφορίας [20]. Ὁ Ἰουστινιανὸς ἀναλαβὼν τὴν ἀπολεσθεῖσαν βασιλείαν ἔπνεε τὰ μένεα κατὰ τοῦ Πατριάρχου Καλλινίκου (693-705), διότι κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην τῆς στάσεως τοῦ Λεοντίου κατελθὼν εἰς τὸν λουτῆρα τοῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας ἀνέκραξε πρὸ τοῦ συνηθροισμένου πλήθους τό : «αὕτη ἡ ἡμέρα ἣν ἐποίησεν ὁ Κύριος» δοὺς οὕτω τὸ σύνθημα τῆς στάσεως, διὸ καὶ ἀποτυφλώσας αὐτὸν ἐξώρισεν εἰς τὴν Ρώμην. Ἐκάλεσε τότε εἰς τὸν χηρεύσαντα θρόνον τὸν Κῦρον (705-711) ἐκ τῆς Ἀμάστριδος, οὕτως ἀμείψας αὐτόν, ἐπειδὴ τῷ προεῖπε τὴν εἰς τὸν θρόνον δευτέραν ἀνάβασίν του. Κατὰ τὸ 705-706 ἐχειροτονήθη λοιπὸν ὁ Γερμανὸς Μητροπολίτης Κυζίκου, κατὰ τὸν Βίον, ἄγων τότε τὸ 37 ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ. Ἀλλὰ καταφανὴς ὑπάρχει ἀντίφασις εἰς τὰ ἐν τῷ Βίῳ ἀναγινωσκόμενα. Ἤδη κατὰ τὴν εἰς τὴν Ἁγίαν Σοφίαν εἴσοδον τοῦ Γερμανοῦ, τὸ 668, ἀποδίδει αὐτῷ, ὡς ἀνεφέραμεν, τὴν ἡλικίαν τῶν 20 περίπου ἐτῶν, ἔπρεπε δὲ κατὰ τὸ 705-706 νὰ τῷ ἀποδώσῃ τὴν ἡλικίαν τῶν 57 καὶ οὐχὶ τῶν 37 ἐτῶν. Δὲν εἰξεύρομεν ἂν καὶ τὸ ἐν τῷ τῆς Βαυαριακῆς Βιβλιοθήκης Κώδικι III,f° 84 ἀντίγραφον, τὸ σημειωθὲν ὑπὸ τοῦ Harless [21] καὶ ὑπὸ τοῦ Hardt περιγραφέν, ἐξ οὗ ἐν τῇ ἐν Κ/πόλει Μονῇ τῆς Πέτρας γραφέντος, ἀρχαιοτέρου δ' ὄντος, κατὰ Ἀ. Π. Κεραμέα προῆλθε κατὰ μεταγραφὴν τὸ ἐν τῷ Λεσβιακῷ κώδικι κείμενον, ὡσαύτως ἀποδίδει αὐτῷ τὴν ἡλικίαν τῶν 37 ἐτῶν. Ἐὰν ἠδυνάμεθα ἐπὶ τοῦ Βίου καὶ μόνου στηριζόμενοι νὰ θεωρήσωμεν ὡς λυθεῖσαν τὴν δυσκολίαν, ἥτις ὑπάρχει ἐν τῷ καθορισμῷ τοῦ χρόνου τῆς εἰς ἐπίσκοπον χειροτονίας τοῦ Γερμανοῦ [22], μετὰ πολλῆς τῆς πιθανότητος θὰ ἠδυνάμεθα νὰ ὑποθέσωμεν

---

20) Νικηφ. 48: «Καλλίνικον δὲ τὸν τῆς πόλεως ἱεράρχην, ὡς δυσφημήσαντα αὐτὸν ἐπὶ τῇ τοῦ Λέοντος ἀναγορεύσει, τυφλώσας ἐν τῇ Ρώμῃ ἐξέπεμψε, Κῦρον ἀντ' αὐτοῦ εἰς τὴν ἱερωσύνην προχειρισάμενος τὸν ἐν Ἀμάστριδι ἔγκλειστον γενόμενον, προσημαίνοντα αὐτῷ ἐκεῖσε παριόντι τὴν τῆς δευτέρας βασιλείας κατάστασιν». (Πρβλ. Θεοφ. 6198.—Ἐφραὶμ 9889.—Γ. Ἁμαρτ. Migne, Π. Ε., τόμ. 110, στ. 251).

21) Fabricii, Bibliotæca Græca X, σ. 231.

22) Ὁ κ. Ἐ. Γ. Παντελάκης τὴν εἰς Μητροπολίτην Κυζίκου χειροτονίαν τοῦ Γερμανοῦ τίθησιν ἐπὶ τῆς Πατριαρχείας Ἰωάννου τοῦ ΣΤ', κατὰ τὸ 713 (Μεγ. Ἑλλ. Ἐγκυκλοπαιδεία, τόμ. Η', σ. 247), ὁ δὲ Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης (Συναξαριστής, Ἀθῆναι, 1864, τόμ. Β', σ. 146) κατὰ τὰ 714. Ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πῶς συμμετέσχεν οὗτος ὡς Μητροπολίτης Κυζίκου εἰς τὴν Σύνοδον τοῦ 712;

ὅτι ἐξ ἀβλεψίας τοῦ ἀντιγραφέως τό: «χρόνος εἱστήκει πρὸς τοῖς ***ἑπτὰ καὶ τριακοστὸς***» ἀντικατέστησε τὸ: «χρόνος εἱστήκει πρὸς τοῖς ***ἑπτὰ καὶ πεντηκοστός***». Σημειωτέον ὅτι ἡ νόθος ἐπιστολὴ Γρηγορίου Β' πρὸς Λέοντα Γ' ἀποδίδει τῷ Γερμανῷ κατὰ τὴν εἰς Μητροπολίτην Κυζίκου χειροτονίαν αὐτοῦ τὴν ἡλικίαν τῶν 71 ἢ 72 ἐτῶν.

Ὡς Μητροπολίτης Κυζίκου διεκρίθη ὁ Γερμανὸς ἰδίᾳ διὰ τὴν πρὸς τοὺς πάσχοντας συμπεριφοράν του. Ἦτο, λέγει ὁ βιογράφος του (§ 5), ἐκ τῶν ποιμένων ἐκείνων, οἵτινες καθοδηγοῦσι τὸ ποίμνιον αὐτῶν ἐφ' ὕδωρ ἀναπαύσεως καὶ τόπον χλόης. Προσεπάθει νὰ ἀναφλέγῃ τὸν πρὸς τὴν θρησκείαν καὶ τὰ θεῖα ζῆλον τῶν ραθύμως ἐχόντων πρὸς αὐτά, νὰ ἐπανορθῇ τοὺς καταπεσόντας, νὰ στηρίζῃ τοὺς ἱσταμένους, νὰ ἀνυψοῖ τοὺς κατερραγμένους, νὰ ἀναπλάττῃ τοὺς συντετριμμένους, νὰ ἐπισκέπτηται τοὺς ἀσθενοῦντας, νὰ παραμυθῇ τοὺς ὀδυνωμένους, νὰ ἐπιτιμᾷ τοὺς ἀτάκτους, νὰ τρέχῃ εἰς βοήθειαν τῶν χηρῶν καὶ τῶν ὀρφανῶν, νὰ ψωμίζῃ τοὺς πεινῶντας, νὰ ποτίζῃ τοὺς διψῶντας, νὰ σκεπάζῃ τοὺς γυμνητεύοντας καὶ νὰ παρέχῃ καταφύγιον εἰς τοὺς περιπλανωμένους ἐν ὥρᾳ καύσωνος καὶ χειμῶνος, νὰ ἐπισκέπτηται τοὺς ἐν φυλακαῖς, καὶ ἐν ὀλίγοις ἦτο: «τοῖς ἀντιθέοις τέμνων πέλεκυς, τοῖς ὀρθοδόξοις ἀπόρρητον ὀχύρωμα καὶ δυσάλωτον φρούριον».

Τὸ ὄνομα τοῦ Γερμανοῦ ὡς Μητροπολίτου Κυζίκου διὰ πρώτην φορὰν ἐμφανίζεται εἰς τὴν διήγησιν τῆς Συνόδου, τὴν ὁποίαν συνεκάλεσεν ὁ Φιλιππικός, κατὰ τὸ 712, πρῶτον ἔτος τῆς βασιλείας του, διὰ νὰ ἀπανορθώσῃ τὸν Μονοθελητισμὸν καὶ ἀναιρέσῃ τὰς ἀποφάσεις τῆς ΣΤ' Οἰκ. Συνόδου. Τὸ εὑρίσκομεν ὡσαύτως μετὰ τῶν ὀνομάτων Ἰωάννου τοῦ ΣΤ' καὶ τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου τοῦ Κρήτης εἰς τὸν κατάλογον τῶν Ἐπισκόπων, οἵτινες ἐνέδωκαν εἰς τὴν βίαν τοῦ Αὐτοκράτορος.

(Ἀκολουθεῖ).

† ΣΤΑΥΡΑΚΗ ΑΡΙΣΤΑΡΧΗ ΒΕΗ
ΜΕΓΑΛΟΥ ΛΟΓΟΘΕΤΟΥ ΤΗΣ Μ. ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΔΕΡΚΟΙ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΔΕΡΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΥΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΩΝ

ΘΡΟΝΟΣ Η΄

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΥΠΟ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ ΑΔΑΜΑΝ-ΤΙΟΥ ΚΑΣΑΠΙΔΟΥ ΑΡΧΙΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

γ) Μητροπολῖται Δέρκων

17) Ἰωσὴφ (Ἀνθ. Ἀλεξ. (109) Β΄. σ. 129) κατὰ τὸ 1389 Φεβρ., τελευταῖος τῶν πρὸ τῆς ἁλώσεως τῆς Κων)πόλεως γνωστῶν ἀρχιερέων Δέρκων (Ἀπρ. αὐτ.) (Μαρτ. 20 Mikl Α΄. καὶ Β΄.)

18) Ἀνώνυμος, 1393 8)βρ., 1395 Μαΐ. (Mi).

19α) Ἀνώνυμος τῷ 1401 Ἰουλ. (Mi).

δ) Μητροπολῖται Δέρκων-Νεοχωρίου

19β) Χρύσανθος 1622.

20) Ἀνώνυμος τῷ 1629 Ἰαν. (Σ.)

21) Ἀθανάσιος Α΄. πρῶτος γνωστὸς Μητροπολίτης Δέρκων μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀποθανὼν τῷ 1640 (Κώδ. Πατρ.) (Σ.) 1645 10/βρ. (20-31) (Σ.).

22) Χρύσανθος Α΄. (Ἀνθ. Ἀλεξ. (82) Γ΄. σ. 572). Ἱερομόναχος ὢν

ἐγένετο Μητροπολίτης Δέρκων τῷ 1640/5 10)βρ. (20-31) (Σ.) διαδεχθεὶς τὸν ἄνω Ἀθανάσιον Α΄. καὶ διατελέσας ἄχρι τοῦ 1655 (Σ.).

23) Ἀθανάσιος Β΄. (Ἀνθ. Ἀλεξ. (82) Γ΄. σ. 591), διεδέχθη τὸν Χρύσανθον Α΄. τῷ 1655 Ἰουν. (12-30). (Σ.) Ἀλλὰ πρὸ τοῦ προχειρισθῆναι τοῦτον ἐξεδόθη πρότερον Τόμος Συνοδικός, ἐν ᾧ ἀναφέρεται ὅτι, ἐπειδὴ μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Κων/πόλεως ἠρημώθησαν τὰ χωρία τῆς ἐπαρχίας Δέρκων καὶ ἐξέλιπεν αὕτη τοῦ εἶναι Ἐπαρχία καὶ ἔχειν ἀρχιερέα, τὰ δὲ χωρία αὐτῆς ἐγένοντο Χάσια Πατριαρχικά, ἡ Ἐκκλησία, πρόνοιαν περὶ τούτου λαμβάνουσα, ἀποκαθίστησιν αὖθις αὐτὴν εἰς Μητρόπολιν, παραχωροῦσα αὐτῇ τὰ ὀνομασθέντα Χάσια Πατριαρχικὰ χωρία, ἐν οἷς καὶ τὰ ἐν τῷ Βοσπόρῳ χωρία Θεραπεῖα καὶ Βουγιούκδερε, καὶ ὀνομάζουσα αὐτὴν Μητρόπολιν Δέρκων καὶ Νεοχωρίου (τοῦ ἐν τῇ Μαύρῃ Θαλάσσῃ, ὡς λέγει ρητῶς ὁ Τόμος, καὶ οὐχὶ τοῦ ἐν τῷ Βοσπόρῳ, ὡς ὑπέθεσάν τινες). Ὁ Τόμος οὗτος σώζεται ἐν τοῖς Κώδιξι τῶν Πατριαρχείων καὶ ἀλλαχοῦ χειρογράφοις, ἴσως δὲ καὶ ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς Μητροπόλεως Δέρκων. Σημειωτέον ὅμως καὶ τοῦτο ὅτι, καίτοι ὁ Μητροπολίτης Δέρκων προσεκτήσατο τὰ ἐν τῷ Βοσπόρῳ ρηθέντα χωρία Θεραπεῖα καὶ Βουγιούκδερε, οὐκ εἶχεν ὅμως τὴν ἕδραν αὐτοῦ ἐν Θεραπείοις, ὡς νῦν, ἀλλὰ διέμενεν ἀλλαχόσε, καθότι λέγει ρητῶς ὁ Ἀθανάσιος Κομνηνὸς Ὑψηλάντης ἐν τοῖς μετὰ τὴν ἅλωσιν χρονικοῖς αὐτοῦ (σελ. 284), ὅτι ἐγεννήθη ἐν Θεραπείοις τῷ 1711 ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς μάμμης αὐτοῦ Δρακούλας, ἥτις τανῦν (ἔγραφε δὲ ταῦτα μετὰ τὸ 1761) ἐστὶ μητρόπολις τοῦ Δέρκων, ἥντινα οἰκίαν ἐπώλησεν ὁ ἀνὴρ αὐτῆς Ἀφεντούλης Τζανέτου τῷ Οἰκονόμῳ παπᾶ Εὐαγγελινῷ. Ὅθεν ἡ ἐν Θεραπείοις διαμονὴ τῶν Μητροπολιτῶν Δέρκων ἐγένετο ἢ περὶ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ἀρχιερατείας τοῦ Δέρκων Νικοδήμου (+τῷ 1731) ἤ, ὅπερ καὶ πιθανώτερον, ἐπὶ τοῦ διαδόχου αὐτοῦ Σαμουήλ, πάντως ὅμως πρὸ τοῦ 1746, ὅτε ἡ Ἐπαρχία αὕτη προήχθη εἰς τὸν Η΄. Θρόνον, διότι τότε ρητῶς ἀναφέρεται ὅτι ὁ Δέρκων Σαμουὴλ εἶχε τὴν μητρόπολιν αὐτοῦ ἐν Θεραπείοις (Σ.)

24) Χρύσανθος Β΄. (Ἀνθ. Ἀλεξ. (113) σ. 72 Δέρκων καὶ Νεοχωρίου (αὐτ.) ἢ Α΄. τὸ β΄, ἦν κατὰ τὸ 1662 καὶ παρῃτήθη τῷ 1673 7)βρ. 11, ἔζη δὲ καὶ τῷ 1674 ὡς πρώην Δέρκων (Σ.) (Κώδ. Πατρ.)

25) Μακάριος Β΄. (Ἀνθ. Ἀλεξ. (52) σ. 86). Ἐπίσκοπος ὢν Ἀγαθουπόλεως διεδέχθη τὸν ἄνω Χρύσανθον τῷ 1673 Σεπτεμβρ. 11, κατὰ δὲ τὸ 1688/9 (Κώδ. Πατρ.) ἐγένετο Ἡρακλείας, εἶτα Πρόεδρος Βερροίας καὶ ἀπέθανε τοιοῦτος. Ὅθεν ἡ βιογραφία τούτου ἀνήκει ἐν ταῖς τῶν Μητροπολιτῶν Βερροίας (Σ).

26) Νικόδημος [τῷ 1688-1731 (Ἀνθ. Ἀλεξ. (52) σ. 105) (χειρογρ. Σ. καὶ Σ. β)]. Τῷ 1694 ἰαν. ἦν καὶ τῷ 1714 ἰνδ. η΄ (Κώδ. Πατρ.) Διε-

δέχθη τὸν ἄνω Μακάριον Β'. τῷ 1689 καὶ ἀπέθανε τῷ 1731 10/βρ. (Σ.) Ὑψηλ. σ. 332-3 (ἴδ. Νικόδημος).

27α) Νεόφυτος τῷ 1708 Ἰουλ. (Υ. Ξ. Ζ. α 215).

ε) Μητροπολῖται Δέρκων

27β) Νικόδημος τῷ 1709 καὶ 1720, 1731 Ἰουν. (Υ. Ξ. Ζ. β 384, α, 205, 216).

27γ) Σαμουὴλ Χαντζερῆς (Ἀνθ. Ἀλεξ. (110) Α' σ. 230, 240) — (χειρόγρ. Σ. καὶ Σ. β'). Παρῆν ἐν τῇ καθαιρέσει τοῦ Νικομηδείας Γαβριὴλ τῷ 1745 Ἰαν., ἐγεννήθη τῷ 1700. (Ραγκαβῆ Φαναριῶται. — Κώδ. Πατρ. -Ἐκκλ. Ἀλήθ. 29 Μαΐου 1892, σημ. Θ'). Υἱὸς Μπασᾶ Γιαννάκη (Ὑψηλ. σ. 332), γεννηθεὶς ἐν ΚΠ., διεδέχθη τὸν ἄνω Νικόδημον τῷ 1731 10βρ. (Ἐλευθ. Ταπ.) ἢ 1746 8βρ. (μητρ. Δέρκων τῷ 1739 χειρ. Σ. καὶ Σ. β') καὶ ἐπατριάρχευσε τῷ 1763/4 μαΐ. 24. Ὅθεν καὶ τοῦ κλεινοῦ τούτου ἱεράρχου ἡ βιογραφία παραλείπεται ἐνταῦθα ὡς ἀνήκουσα ἐν ταῖς τῶν Πατριαρχῶν (Σ.),

27δ) Ἀνώνυμος Δέρκων καὶ Νεοχωρίου (Υ. Ξ. Ζ. β 381).

28) Διονύσιος (τῷ 1764-1773 Ἀνθ. Ἀλεξ. (110) Α' σ. 260), ἐπωνυμούμενος Σαμουρκάσης, ἐξ εὐγενοῦς Φαναριωτικῆς οἰκογενείας τυγχάνων. Ἐγένετο πρῶτον μητροπολίτης Χίου τῷ 1741. Τῷ 1762 προεβιβάσθη Ἐφέσου, τῷ δὲ 1763/4 μαΐ. 24 μετετέθη εἰς Δέρκους, διαδεχθεὶς τὸν ἄνω Σαμουήλ, καὶ ἀπέθανε τῷ 1772 κατὰ μῆνα 8βριον (Ὑψηλ. 512) (Σ.).

29) Ἀνανίας (τῷ 1773 Ἀνθ. Ἀλεξ. (1), τῷ 1785 Ἀνθ. Ἀλεξ. (110) Α' σελ. 286) Κώδ. Πατρ. Miklos. Ε' σ. 215, 219). Πελοποννήσιος τὴν πατρίδα, ἀπὸ χωρίου «Καλύβια» χώρας Ζαρούχλης, ἐπαρχίας Κορίνθου καὶ Κερνίτζης. Ἐγένετο πρῶτον μητροπολίτης Ἀγχιάλου τῷ 1753, τῷ δὲ 1773 μηνὶ Φεβρουαρίῳ προεβιβάσθη Δέρκων, διαδεχθεὶς τὸν ἄνω Διονύσιον (Ὑψηλ. 512), καὶ ἀπέθανε τῇ 26 Μαρτίου τοῦ 1791 (Σ.).

29α) Σαμουὴλ τῷ 1782 (Ἀνθ. Ἀλεξ. (113) παραρτήματι σ. 69).

29β) Δανιὴλ τῷ 1784 (Ἀνθ. Ἀλεξ. (25) σ. 130).

29γ) Νικόδημος μητρ. Δέρκων κατὰ τὸ 1778. (Ἐλευθ. Ταπειν. Ἑβδομ. Ἐπιθεώρ. ἔτος 1886 σ. 122).

30) Γεράσιμος Α' (Ἀνθ. Ἀλεξ. (27) ἔτ. Β' σ. 421, 473)· ἀπὸ Νικομηδείας (Κώδ. Πατρ.), διεδέχθη τὸν ἄνω Ἀνανίαν τῷ 1791, μαρτ. 26 καὶ ἐπατριάρχευσεν ὡς Γεράσιμος Γ' τῷ 1794 μαρτ. 3. Ὅθεν καὶ τούτου ἡ βιογραφία ἀνήκει ἐν ταῖς τῶν Πατριαρχῶν (Σ.).

31) Νεόφυτος Γ' τῷ 1791 Ἰουν. 12 (Σ.).

31α) Γρηγόριος τῷ 1794-1797 (Ἀνθ. Ἀλεξ. (27) ἔτ. Η' σ. 364).

32) Μακάριος Γ' τῷ 1797-1801 ('Ανθ. 'Αλεξ. (110) Α' σ. 294) ὁ ἀπὸ Ἄρτης (ἦν τῷ 1798· ὅρα Ἑβδομ. Ἐπιθεώρ. 1885 σ. 94. Κώδ. Πατρ. Miklos. Ε' σ. 153, 224), ὁ Βαλασάκης, ἐξ εὐγενοῦς καὶ οὗτος Φαναριωτικῆς οἰκογενείας, διεδέχθη τὸν ἄνω Γεράσιμον Α' τῷ 1794 μαρτ. 4, τῷ δὲ 1801 προεβιβάσθη εἰς Ἔφεσον. Ὅθεν καὶ περὶ τούτου ἐροῦμεν ἐν ταῖς βιογραφίαις τῶν τῆς Ἐφέσου μητροπολιτῶν (Σ.).

33) Γρηγόριος Γ' ('Ανθ. 'Αλεξ. (110) Α' σ. 94, 96, (84) σ. 249, Κώδ. Πατ. Μυστακ. Κουρούτσ. σ. 28, 36, 37, ἐκ τῶν σημ. Θ'). Πελοποννήσιος τὴν πατρίδα· ἱερομόναχος ὢν ἐγένετο πρῶτον μητροπολίτης Λακεδαιμονίας τῷ 1777 μηνὶ Φεβρουαρίῳ. Τῷ 1791 μηνὶ 9βρίῳ μετετέθη εἰς Βιδύνην, τῷ δὲ 1801 μηνὶ Ἰουνίῳ προεβιβάσθη Δέρκων, διαδεχθεὶς τὸν Μακάριον Γ'. Ἐθανατώθη τῷ 1821 περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ἰουνίου μηνὸς (Σ.).

34) Ἱερεμίας ('Ανθ. 'Αλεξ. (27) ἔτ. Γ' σ. 417 καθηρέθη αὐτ.), Καλύμνιος τὴν πατρίδα, ἀνὴρ συνετὸς καὶ δραστήριος. Κατὰ τὸ 1808 ἦν ἱεροδιάκονος τοῦ Ἡρακλείας Μελετίου, τῷ δὲ 1816 ἱερομόναχος ἤδη ὢν ἐξελέγη μητροπολίτης Βιζύης καὶ Μηδείας κατὰ μῆνα Αὔγουστον, τῷ δὲ 1821 μηνὶ Ἰουνίῳ προεβιβάσθη Δέρκων (Σ., Κώδ. Πατρ.), ἀλλ' ἐξώσθη τῷ 1824 Ἰουλ. (Γεδ. αὐτ.), ἐξωρίσθη εἰς Ἱεροσόλυμα (Γεδ. Βουλγ. Ζητ. σ. ογ') καὶ ἀπέθανε τῷ αὐτῷ ἔτει ἐν τῇ ἐξορίᾳ.

35) Νικηφόρος ('Ανθ. 'Αλεξ. (110) τόμ. Α' σ. 179, 325), ἐκ Τριπόλεως Συρίας, υἱὸς τοῦ κὺρ Δρόσου, ζῶντος τῷ 1823-4 (Φαναρ. Μάνοι). Οὗτος ἱερομόναχος ὢν ἐγένετο πρῶτον ἀρχιεπίσκοπος Προικοννήσου τῷ 1795 κατὰ μῆνα Αὔγουστον· τῷ 1821 κατὰ μῆνα Ἰούνιον ἐγένετο μητροπολίτης Ἀδριανουπόλεως (Σ.), τῷ δὲ 1824 προὐβιβάσθη εἰς τὴν Μητρόπολιν Δέρκων, διαδεχθεὶς τὸν ἄνω Ἱερεμίαν, καὶ ἀπέθανε τῷ 1835 κατὰ μῆνα Νοέμβριον.

35α) Γεράσιμος τῷ 1836 ('Ανθ. 'Αλεξ. (105) φαίνεται ἐν συνδ. ἐγκυκλ. ἐπιστ.

(Ἕπεται συνέχεια)

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΑΓΙΑ ΚΑΙ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης κηρύξασα τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς νέας συνοδικῆς περιόδου, ηὐχήθη εἰς τοὺς ἀναλαβόντας τὰ καθήκοντα αὐτῶν Σεβ. ἁγίους Συνοδικοὺς ὑγιείαν καὶ τὴν παρὰ Θεοῦ ἐνίσχυσιν εἰς τὸ συνοδικὸν αὐτῶν ἔργον καὶ καθῆκον. Ἐξ ὀνόματος δ' αὐτῶν ἁπάντων ὁ Μητροπολίτης Πριγκηπονήσων Θωμᾶς ηὐχαρίστησε θερμῶς τῇ Α. Θ. Παναγιότητι.

ΣΥΝΟΔΙΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΑΙ

Ἐπὶ τῇ ἀνασυγκροτήσει τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου κατηρτίσθησαν αἱ διάφοροι Συνοδικαὶ Ἐπιτροπαὶ ὡς ἑξῆς:

α') Ἡ Κανονικὴ Ἐπιτροπή: Ἡλιουπόλεως Γεννάδιος, Χριστουπόλεως Μελέτιος, Μύρων Πολύκαρπος καὶ ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου Ἀρχιμ. Ἀδαμάντιος, ὡς γραμματεῦον μέλος.

β') Ἡ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ἐπιτροπή: Χαλκηδόνος Μάξιμος, Εἰρηνουπόλεως Κωνσταντῖνος καὶ Λαοδικείας Δωρόθεος.

γ') Ἡ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων Ἐπιτροπή: Σάρδεων Γερμανός, Ἡλιουπόλεως Γεννάδιος, Εἰρηνουπόλεως Κωνσταντῖνος, Λαοδικείας Δωρόθεος καὶ ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου Ἀρχιμ. Ἀδαμάντιος, ὡς γραμματεῦον μέλος.

δ') Ἡ ἐπὶ τῶν Πανορθοδόξων Συνόδων καὶ Παγχριστιανικῶν Συνεδρίων Ἐπιτροπή: Δέρκων Ἰωακείμ, Σάρδεων Γερμανός, Ἡλιουπόλεως Γεννάδιος, Μύρων Πολύκαρπος, ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου Ἀρχιμ. Ἀδαμάντιος, ὡς γραμματεῦον μέλος καὶ ὁ Διευθυντὴς τοῦ Α' Π/χικοῦ Γραφείου Χρ. Παπαϊωάννου.

ε') Ἡ Δικαστικὴ Ἐπιτροπή: Σάρδεων Γερμανὸς καὶ Μύρων Πολύκαρπος.

ς') Ἡ Ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπή: Ἡλιουπόλεως Γεννάδιος καὶ Ἴμβρου καὶ Τενέδου Ἰάκωβος.

ζ') Ἡ ἐπὶ τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἀρχειοφυλακίου Ἐπιτροπή: Ἡλιουπόλεως Γεννάδιος καὶ Χριστουπόλεως Μελέτιος.

η') Ἡ ἐπὶ τῆς Π/χικῆς Βιβλιοθήκης καὶ τοῦ Περιοδικοῦ Ἐπιτροπή: Ἡλιουπόλεως Γεννάδιος, Χριστουπόλεως Μελέτιος, Λαοδικείας Δωρόθεος καὶ ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου Ἀρχιμ. Ἀδαμάντιος.

θ') Ἡ ἐπὶ τοῦ Σκευοφυλακίου, Μουσείου καὶ Μυροφυλακίου Ἐπιτροπή: Ἡλιουπόλεως Γεννάδιος καὶ Λαοδικείας Δωρόθεος.

ΙΕΡΑ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Ἡ Ἐφορεία τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς κατηρτίσθη ἀπὸ τοῦ ἀρξαμένου μηνὸς ὡς ἑξῆς: Ἡρακλείας Βενιαμὶν (Πρόεδρος), Ἴμβρου καὶ Τενέδου Ἰάκωβος, Χριστουπόλεως Μελέτιος (Ταμίας), Μύρων Πολύκαρπος καὶ Λαοδικείας Δωρόθεος.

ΧΟΡΟΣΤΑΣΙΑΙ

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐχοροστάτησε κατὰ τὰς ἀκολουθίας τῶν Χαιρετισμῶν κατὰ τὴν Β' στάσιν αὐτῶν ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ τῶν Ἁγίων Θεοδώρων Βλάγκας, κατὰ τὴν Γ' στάσιν ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ τῆς Εὐαγγελιστρίας προπόδων Ταταούλων, κατὰ δὲ τὴν Δ' στάσιν ἐν τῷ ἱστορικῷ ναῷ τῶν Βλαχερνῶν. Ἡ συρροὴ τοῦ ἐκκλησιάσματος ἦτο ἔκτακτος, ἐγκάρδιοι δὲ αἱ ἐκδηλώσεις τῆς εὐσεβείας, τῆς ἀφοσιώσεως καὶ τῆς ἀγάπης τοῦ εὐσεβοῦς πληρώματος πρὸς τὴν Μ. Ἐκκλησίαν. Τὸν θεῖον λόγον ἐκήρυξαν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἄμβωνος εἰς μὲν τοὺς ὡς ἄνω δύο πρώτους Ἱεροὺς ναοὺς ὁ Πανοσ. Ὑπογραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου Κύριλλος Ἀξιώτης, εἰς δὲ τὸν ἱερὸν ναὸν τῶν Βλαχερνῶν ὁ Πανοσ. Δευτερεύων Μάξιμος.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Κατὰ τὸν παρόντα μῆνα (7) ἀφίκετο ἐνταῦθα δι' ἰδίας αὐτοῦ ὑποθέσεις ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἰωαννίνων κ. Σπυρίδων καὶ παρέμεινεν ἐπί τινας ἡμέρας. Ἡ Ἐκκλησία μετ' ἰδιαιτέρως ὅλως χαρᾶς εἶδε ἐνταῦθα τὴν Α. Σεβασμιότητα.

Ἐπίλεκτος φυσιογνωμία τῆς Ἱεραρχίας, σπανίας δραστηριότητος Ἀρχιερεύς, βαθὺς γνώστης τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, ἰσχυρὸς παράγων, πολύτιμον κεφάλαιον, ἡ Α. Σεβασμιότης ἐγένετο κατὰ τὴν ἐνταῦθα διαμονὴν αὐτῆς ἀντικείμενον θερμῶν ἐκδηλώσεων ἀγάπης καὶ τιμῆς ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῆς Ἱεραρχίας

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΙΤΡΟΥΣ

Ἐν συνεχείᾳ πρὸς τὰ ἐν τῷ τεύχει τῆς «Ὀρθοδοξίας» τοῦ παρελθόντος μηνὸς γραφέντα περὶ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κίτρους, καταχωρίζεται κατωτέρω ἡ ἀνακλητικὴ τῆς καταργήσεως τῆς Μητροπόλεως ταύτης πρᾶξις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἔχουσα ὧδε:

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸν Κωδικ. Καταστατικὸν Νόμον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος 5438 (ἄρθρον 8), τὰ προηγούμενα σχετικὰ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1924 ἔγγραφα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὡς καὶ τὸ τελευταῖον τοιοῦτον ὑπ' ἀριθ. 182 ἐν. ἔτ. ἀνακαλεῖ τὴν ὑπ' ἀριθ. 671 καὶ ἀπὸ 7 Μαρτίου 1932 πρᾶξιν αὐτῆς, τὴν δημοσιευθεῖσαν ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 22 τοῦ 1933, Τεύχ. Β', φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, περὶ καταργήσεως τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Κίτρους καὶ συγχωνεύσεως αὐτῆς εἰς τὴν Ἱ. Μητρόπολιν Βερροίας καὶ Ναούσης, ὡς ἀντικειμένην εἰς τὴν τελευταίαν παράγραφον τοῦ εἰρημένου ἄρθρου, ἅτε μὴ ὑφισταμένης τῆς ὑπὸ τοῦ Νόμου τούτου ἀπαιτουμένης ἀποφάσεως τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἑλλάδος περὶ συγχωνεύσεως τῆς ἐν λόγῳ Μητροπόλεως.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 20 Μαρτίου 1934.

† ὁ Ἀθηνῶν Χρυσόστομος, Πρόεδρος.

— Εἰς πλήρωσιν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κίτρους ἐξελέγη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Μητροπολίτης αὐτῆς ὁ Μητροπολίτης Πλωμαρίου Κωνσταντῖνος. Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Πλωμαρίου, ὡς προσωρινή, κατηργήθη καὶ συνεχωνεύθη μετὰ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μιτυλήνης.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΚΙΤΙΟΥ

Τῇ 27 τοῦ λήξαντος μηνὸς ἀνεχώρησεν ἐντεῦθεν κατευθυνόμενος εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Σεβ. Μ/της Κιτίου Νικόδημος.

Τὴν Α. Σεβασμιότητα ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου ἀπεχαιρέτησεν ἐξ ὀνόματος τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτης Ἀδαμάντιος Κασαπίδης.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΡΗΤΗΣ

Τῇ 30 παρόντος μηνὸς ἐγένετο ἐν Ἡρακλείῳ ἡ ἐγκαθίδρυσις τοῦ νέου Μητροπολίτου Κρήτης Τιμοθέου. Ἐκ τῶν τηλεγραφημάτων, τὰ ὁποῖα παρατίθενται κατωτέρω, κατάδηλος γίνεται ἡ ἰδιαιτέρα χαρὰ τοῦ πληρώματος τῆς ἁγιωτάτης Μητροπόλεως ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ τῆς Α. Σεβασμιότητος, βαθέως ἀγαπωμένης καὶ τιμωμένης παρ' αὐτοῦ.

Τὰ ληφθέντα τηλεγραφήματα ἔχουσιν ὧδε:

Παναγιώτατον Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ. Φώτιον

Φανάριον

Ἡράκλειον, 30/3/934

Πανηγυρικῷ συναγερμῷ κλήρου λαοῦ ἐγένετο σήμερον ἐνθρόνισίς μου. Ἐπικαλοῦμαι εὐχὰς Ὑμετέρας σεπτῆς Παναγιότητος καὶ περὶ Αὐτὴν Ἁγίων Ἀδελφῶν.

† ***Κρήτης Τιμόθεος***

Παναγιώτατον Πατριάρχην κ. Φώτιον
Φανάριον

Ἡράκλειον 30/3/934

Λαὸς Ἡρακλείου καὶ Περιχώρων πανδήμῳ συναγερμῷ ὑποδεχθεὶς σήμερον θεοπρόβλητον Μητροπολίτην Κρήτης Τιμόθεον ἀγαπητὸν συμπαθῆ λαῷ, κατὰ πάντα δ' ἄξιον πρώτου Κρήτης θρόνου, ἐνετείλατο ἡμῖν ὑποβάλωμεν Ὑμετέρα Παναγιότητι καὶ Ἱερᾷ Συνόδῳ τὴν βαθυτάτην εὐγνωμοσύνην του ἐπὶ ἐπιτυχεῖ ἐκλογῇ νέου Ποιμενάρχου.

Ἡ Ἐκλεγεῖσα Λαϊκὴ Ἐπιτροπὴ
Ἀριστόδημος Πασχαλίδης, Δικηγόρος
Ἀριστείδης Ἀνδρουλάκης, Ἔμπορος
Μιχαὴλ Μαριετάκης, Δημοσιογράφος
Ἐμμανουὴλ Μελισσίδης, Δικηγόρος
Γεώργιος Κατεχάκης, Βιομήχανος

ΟΝΟΜΑΤΙΚΑΙ ΕΟΡΤΑΙ

Διὰ σεπτοῦ Πατριαρχικοῦ Γράμματος διεβιβάσθησαν τὰ συγχαρητήρια καὶ αἱ εὐχαὶ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τῷ ἑορτάσαντι τὰ ὀνομαστήρια αὐτοῦ Σεβ. Μητροπολίτῃ Ἐλευθερουπόλεως Σωφρονίῳ.

ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑΙ

—Ἐνεκρίθη ὑπὸ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ἡ εἰς διάκονον χειροτονία τῶν ἐκ τῶν τελειοφοίτων τῆς Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης Κωνσταντίνου Φινφίνη καὶ Θεοδώρου Κοκκινάκη. Ἡ χειροτονία τοῦ ὡς ἄνω Κ. Φινφίνη ἐγένετο ἐν τῷ ναϊδίῳ τῆς Σχολῆς τῇ Δ' Κυριακῇ τῶν Νηστειῶν ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἡρακλείας κ. Βενιαμίν. Ὁ χειροτονηθείς, ἐπὶ τῇ εἰσόδῳ αὐτοῦ εἰς τὸ κληρικὸν στάδιον, ὠνομάσθη Πολύευκτος.

—Συνοδικῇ ἐγκρίσει, ἐτελέσθη ἐν τῷ αὐτῷ ναϊδίῳ τῆς Ι. Θ. Σχολῆς, ὑπὸ τοῦ Σχολάρχου αὐτῆς Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Μιλήτου Αἰμιλιανοῦ ἡ εἰς διάκονον χειροτονία τοῦ ἐκ τῶν ἀποφοίτων τῆς Σχολῆς τοῦ παρελθόντος ἔτους Δημητρίου Χαρβαλιᾶ προσληφθέντος εἰς τὴν θέσιν Ἱεροκήρυκος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Μιτυλήνης. Ὁ χειροτονηθεὶς ὠνομάσθη Νικόδημος.

ΘΕΙΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

Πατριαρχικὸς Ναός.

Κατὰ τὰς Κυριακὰς τοῦ λήξαντος μηνὸς ἐκήρυξαν τὸν Θεῖον λόγον ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ:

Τὴν Β' Κυριακὴν τῶν Νηστειῶν ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Ναζιανζοῦ Φιλόθεος.

Τὴν Γ' Κυριακὴν τῶν Νηστειῶν ὁ Πανοσιολ. Δευτερεύων Μάξιμος.

Τὴν Δ' Κυριακὴν τῶν Νηστειῶν ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Τρωάδος Εὐστάθιος καὶ

Τὴν Ε' Κυριακὴν τῶν Νηστειῶν ὁ Πανοσιολ. Ὑπογραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου Κύριλλος Ἀξιώτης.

ΚΑΘΑΙΡΕΣΙΣ

Οἰκείᾳ αὐτοῦ αἰτήσει, ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος καθήρεσεν ἀπὸ τοῦ ἱερατικοῦ βαθμοῦ τὸν Ἀρχιμανδρίτην Κωνσταντῖνον Ἀντ. Σταθερόν. Ἡ καθαίρεσις αὐτοῦ ἀνεκοινώθη τῷ τε Ἀρχιεπισκόπῳ Ἀμερικῆς, ὑφ᾽ ὃν ἄχρι τοῦδε ἐτέλει, καὶ τῷ Μακαριωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Ἀθηνῶν, ὅπου νῦν διαμένει ὁ καθαιρεθείς.

ΚΟΙΝΟΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΖΗΣ

Ληφθείσης ὑπ᾽ ὄψιν σχετικῆς αἰτήσεως τῆς ἐν Ρουμανίᾳ ὁμογενοῦς Κοινότητος Κωνστάντζης ἐνεκρίθη συνοδικῶς ὁ διορισμὸς ὡς Προϊσταμένου αὐτῆς τοῦ ἐνταῦθα διακόνου Ἀγγέλου Ἀσπρίδου καὶ ἡ πρὸς τοῦτο χειροτονία αὐτοῦ εἰς πρεσβύτερον.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΙΓΙΝΗΤΗΣ

Τῇ 14ῃ παρόντος μηνὸς Μαρτίου ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις μία μεγάλη φυσιογνωμία τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου τῆς Ἑλλάδος, ὁ Δημήτριος Αἰγινήτης. Ἐπιστήμων ἄξιος πολλῆς προσοχῆς, εἶχε καταστήσῃ τὸ ὄνομά του γνωστὸν καὶ εἰς τὸν διεθνῆ ἐπιστημονικὸν κόσμον. Ἐξέχουσα φυσιογνωμία, διεκρίθη διὰ τὴν ἐπιστημονικήν του κατάρτισιν, διὰ τὴν σοβαράν του διάνοιαν, διὰ τὴν δημιουργικήν του πνοήν, ὡς καὶ διὰ τὴν εὐλάβειάν του πρὸς τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν. Παρέσχε πολυτίμους εἰς αὐτὴν ὑπηρεσίας ἐν τοῖς ἡμερολογικοῖς ζητήμασιν. Ἐξεπροσώπησεν αὐτὴν ἐν τῇ ἐπὶ τοῦ ἡμερολογίου Εἰδικῇ Ἐπιτροπῇ τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν κατὰ τὸ 1924 καὶ τὸ 1926. Ἡ Ἐκκλησία τιμῶσα τὸν ἄνδρα, ἀπένειμεν αὐτῷ κατ᾽ Ἀπρίλιον τοῦ 1931 τὸ ὀφφίκιον τοῦ Ἄρχοντος Διδασκάλου τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Ὁ ἀείμνηστος ἐγεννήθη τῷ 1862 ἐν Ἀθήναις. Ἐσπούδασε τὴν Φιλοσοφίαν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν, τυχὼν διπλώματος τῷ 1886. Δαπάναις τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν μετέβη εἰς Παρισίους καὶ Λονδῖνον ὅπου εἰδικεύθη εἰς τὴν ἀστρονομίαν, τῷ 1890 ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ἀστεροσκοπείου Ἀθηνῶν. Ἀπὸ δὲ τοῦ 1896 διετέλεσε καὶ Καθηγητὴς τῆς Ἀστρονομίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν. Ἐπανειλημμένως ἐξελέγη κοσμήτωρ τῆς φιλοσοφικῆς καὶ τῆς φυσικομαθηματικῆς Σχολῆς. Ἀντεπροσώπευσε τὴν Ἑλλάδα εἰς πολλὰ διεθνῆ σεισμολογικά, γεωγραφικά, γεωδαισικὰ καὶ γεωφυσικὰ συνέδρια. Διετέλεσε μέλος τῆς ἐπὶ τοῦ Ἡμερολογίου Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, ὡς καὶ πλείστων Διεθνῶν Ἐπιστημονικῶν Ἑταιριῶν. Ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ἐξελέγη Ἀκαδημαϊκός. Ὁ Δημήτριος Αἰγινήτης ἀνέδειξε τὸ Ἀστεροσκοπεῖον Ἀθηνῶν εἰς ἐπιστημονικὸν ἐργαστήριον περιωπῆς. Ἐξέδωκε πλεῖστα ἀξιόλογα συγγράμματα.

Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον μετὰ βαθείας λύπης ἤκουσε τὸν θάνατον τοῦ ἀειμνήστου ἀνδρός. Τοῦτον ἀγγέλλουσα ἡ Α. Θ. Παναγιότης εἰς τὴν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον ἐν τῇ Συνεδρίᾳ αὐτῆς τῆς 20ῆς παρόντος μηνὸς εἶπε τὰ ἀκόλουθα :

«Ἅγιοι Ἀδελφοί !

«Μετὰ βαθείας λύπης ἀναγγέλλομεν τῇ Ἁγίᾳ καὶ

Ἱερᾷ Συνόδῳ τὸν αἰφνίδιον θάνατον τοῦ Ἐντιμοτάτου Ἄρχοντος Διδασκάλου τῆς καθ' ἡμᾶς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ σοφωτάτου μύστου τῆς ἐπιστήμης τῶν ἀστέρων καὶ καθόλου τῶν οὐρανίων φαινομένων ἀοιδίμου Δημητρίου Αἰγινήτου, καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, Ἀκαδημαϊκοῦ καὶ Διευθυντοῦ τοῦ Ἀστεροσκοπείου Ἀθηνῶν, ὁ ὁποῖος οὐ μόνον εἰς τὴν ἐπιστήμην του ὑπῆρξε μέγας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν εὐλάβειαν αὐτοῦ πρὸς τὴν Μ. Ἐκκλησίαν, παρασχὼν αὐτῇ ἀνεκτιμήτους ὑπηρεσίας ἐν τοῖς ἡμερολογιακοῖς ζητήμασι καὶ ὡς ἐκπρόσωπος αὐτῆς ἐν τῇ ἐπὶ τοῦ ἡμερολογίου Εἰδικῇ Ἐπιτροπῇ τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν ἐν ἔτει 1924 καὶ 1926.

Εὐχηθῶμεν, ἀδελφοί, ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ πολυτίμου ἀνδρός. Πρὸς τὴν τεθλιμμένην οἰκογένειαν τοῦ ἀειμνήστου θὰ ἐκφράσωμεν τὰ συλλυπητήρια τῆς Ἐκκλησίας».

Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος ἐδεήθη ὑπὲρ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀειμνήστου, ἐνέκρινε δὲ ὅπως διὰ Πατριαρχικοῦ Γράμματος ἐκφρασθῶσι τὰ συλλυπητήρια τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ.

Τοῦ ἀειμνήστου Δημητρίου Αἰγινήτου, Ἄρχοντος Διδασκάλου τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, εἴη αἰωνία ἡ μνήμη !